

Reduce
Reuse
Recycle

පරිසර හිතකාමී හරිත රැකියා (Green jobs)

බුද්ධි කලමනාකරණ සැසි-2022

මිනිස්බල හා රැකී රක්ෂා දෙපාර්තමේන්තුව

ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාල සංගමය, කොළඹ 05 හා පර්යේෂණ අංශය.

(පී.ඩබ්.එතුරිකා චන්ද්‍රසේන.)

පරිසර හිතකාමී හරිත රැකියා පිළිබඳ බුද්ධි කලම්බන වැඩසටහනේ

අධ්‍යයනය ,දත්ත විශ්ලේෂණය හා වාර්තා සම්පාදනය

පී.ඩබ් වතුරිකා වන්දුසේන

සංවර්ධන නිලධාරී

ශ්‍රී ලංකා වෙළඳපොල තොරතුරු හා පර්යේෂණ අංශය

උපදේශකත්වය

අනුෂා ගෝකුල ප්‍රනාන්දු

අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

මිනිස්බල හා රැකි රක්ෂා දෙපාර්තමේන්තුව

මෙහෙයවීම හා අධීක්ෂණය

බී.සුමිත් නිශාන්ත පෙරේරා

අධ්‍යක්ෂ(සැලසුම් හා පර්යේෂණ)

හා

එල්.පී.ලලිත් ගුණරත්න

නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ

ශ්‍රී ලංකා වෙළඳපොල තොරතුරු හා පර්යේෂණ අංශය

සංස්කරණය

බී.සුමිත් නිශාන්ත පෙරේරා

අධ්‍යක්ෂ(සැලසුම් හා පර්යේෂණ)

පිටු සැකසුම

කෝෂලා ගයාත්‍රී දෙහිගස්පිටිය

තොරතුරු තාක්ෂණ නිලධාරී

මිනිස් බල හා රැකි රක්ෂා දෙපාර්තමේන්තුව

පටුන

01.හැඳින්වීම.....	1
02. ශ්‍රී ලංකාවේ හරිත රැකියා පසුබිම.....	11
03.අරමුණු.....	17
04. නුතන හරිත රැකියා.....	18
❖ විකල්ප බලශක්තිය (සූර්ය ආලෝකය ආශ්‍රිත ව්‍යාපාර)... 32	32
❖ පරිසර හිතකාමී සේදුම් කාරකයන් භාවිතය (සේදුම්කාරක විකිණීම සහ ඒ ආශ්‍රිත සේදුම් ව්‍යාපාර).....	32
❖ සුළු පරිමාණ ව්‍යාපාරයන්.....	33
❖ ගෙවතු අලංකරණය පිළිබඳව උපදේශනය.....	33
❖ හරිත ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම පිළිබඳව උපදේශනය.....	34
❖ අලංකාර මල් වගාව.....	36
05.නව හරිත විප්ලවය.....	37
06.හරිත සහතිකකරණය	42
07.හරිත රැකියා තුළින් ලබා ගත හැකි වාසි.....	51
08. ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදකයින්ගේ සහ කර්මාන්තයන්හි අඩුපාඩු සහ ගැටළු	51
09. ගැටළු හා යෝජිත විසඳුම්	54
10.ගැටලු විසඳීමට දායක කර ගත හැකි ආයතන	62

01.හැඳින්වීම.

හරිත රැකියා යනු .

පාරිසරික , ආර්ථික සහ සාමාජීය වශයෙන් තිරසාර ව්‍යාපාර සහ ආර්ථිකයන් ඇති වීමට තුඩු දෙන, අහිතකර පාරිසරික බලපෑම් අඩු කිරීමට උදව් දෙන රැකියා “හරිත රැකියා” වේ. ඒවා,

- I. බලශක්තිය සහ අමුද්‍රව්‍ය පරිභෝජනය අඩු කරන,
- II. හරිතාගාර වායු විමෝචනය සීමා කරන,
- III. නාස්තිය සහ දූෂණය අවම කරන සහ,
- IV. පරිසර පද්ධති ආරක්ෂා කරන සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කරන “යහපත් රැකියා” වේ.

හරිත රැකියා යනු තිරසාර ලෝකයට දායක වන ඕනෑම රැකියාවක් හෝ ස්වයං රැකියාවක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය. එසේම හරිත රැකියාවක් ව්‍යාපාරයක් , ලාභ නොලබන සංවිධානයක් , අධ්‍යාපන අංශයකට ද අයත් විය හැකිය. කුඩා ව්‍යාපාර, ස්වයං රැකියා සහ ව්‍යවසායකත්වය නව හරිත ආර්ථිකයේ කොටසකි.හරිත රැකියා සඳහා නිශ්චිත කුසලතා හෝ අධ්‍යාපනය අවශ්‍ය වේ.

Green Jobs = Environmentally + Decent Sustainable

හරිත රැකියා = පාරිසරික වශයෙන් තිරසාර + ඵලදායී වැඩ (සුනිසි රැකියා)

පාරිසරික වශයෙන් තිරසර වූත්,ඵලදායී වැඩ එක් වූ විට හරිත රැකියා නිර්මාණය වේ.පාරිසරික වශයෙන් තිරසාර සංවර්ධනය යනු මූලිකවම පරිසරයේ පවත්නා සම්පත් වලින් ප්‍රයෝජනය ගන්නා අතර අනාගතය සඳහා ද ඒවා සුරැකීමය. අනාගතය සඳහා සම්පත් සුරැකීමේදී යම් ප්‍රමාණයකට හෝ වර්තමාන අවශ්‍යතා කැප කිරීමට සිදුවිය හැකිය.පාරිසරික වශයෙන් හානියක් සිදු නොවන විට සමාජයට ඵලදායී සේවාවක් සිදු වේ.එම රැකියා සුනිසි රැකියා වේ. මේ දෙකෙහි එකතුවෙන් හරිත රැකියා නිර්මාණය වේ.

හරිත රැකියා ILO/UNEP විසින් අර්ථ දැක්වීම :

ආර්ථික අංශයන් නිර්මාණය වූ රැකියා සහ එහි ක්‍රියාකාරකම් මගින් සිදු වන පාරිසරික බලපෑම අඩු කිරීම සහ අවසානයේ එය තිරසාර මට්ටම් කරා ගෙන එන රැකියා හරිත රැකියා ලෙස ජාත්‍යන්තර කමිකරු සංවිධානය නිර්වචනය කර ඇත. ජාත්‍යන්තර කමිකරු සංවිධානය 21

වන සියවසේ අභියෝග දෙකක් දක්වමින් හරිත රැකියා අර්ථකතනය කර ඇත. ඒ අනුව සියළු දෙනාට ඵලදායී රැකියා ලබා දීම මගින් සංවර්ධනය කරා ගමන් කිරීමට හැකි බව ද අර්ථවත් කර ඇත.

එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය හරිත රැකියා හඳුන්වා ඇත්තේ “පරිසරයේ ගුණාත්මකභාවය ආරක්ෂා කර ගැනීම හා පවත්වා ගෙන යාම සඳහා සාධක වන සියලුම රැකියා” වශයෙනි.

(රූප සටහන -1)

(රූප සටහන -2)

Green යන්න “තවත් අවස්ථාවක්” ලෙසද අර්ථ දැක්වේ. තිරසාර සංවර්ධනයේදී සමාජ හා ආර්ථික අංශයට වඩා පාරිසරික අංශය මූලික වේ. ව්‍යාපාරයක් වුවද වඩාත් ආකර්ෂණීය හා ගෞරවනීයව කර ගැනීමේ හැකියාවක් හරිත රැකියා හරහා ඇති වේ. ඒ හේතුවෙන්

කිසිම අයුරකින් පරිසරයට, පරිසරයේ ගුණාත්මකභාවයට හරිත රැකියා මඟින් හානියක් සිදු නොවේ. කලා අංශය / කෘෂිකර්මාන්ත අංශය පරිපාලන අංශය යන ඕනම ක්ෂේත්‍රයක රැකියාවක් සිදු කරන පුද්ගලයකුට පාරිසරික තිරසාරත්වය ඇත්නම් නව වෙළඳ පොලක් ඇති කර ගැනීමේ හැකියාව පවතී.

පුද්ගලයකු විසින් සිදු කරනු ලබන කාර්ය භාරය ජීවත් වන පරිසරයට ධනාත්මක බලපෑමක් සිදු කරන රැකියා හරිත රැකියා වේ. බල ශක්ති කාර්යක්ෂමතාව, වීදුලි වාහන, පාරිසරික සමුළු , තිරසර වෙබ් අනුවර්තන , දේශගුණික විපර්යාස අඩුකිරීම්, බෙහෝ දේ මේ යටතේ ඇත.

හරිත රැකියාවෙහි මූලික කාර්යභාරය විය යුත්තේද හරිත ආර්ථිකයට සහයෝගය ලබා දීමය. හරිත ආර්ථිකය ගැන විමසීමේදී අවම කිරීම, නැවත භාවිත කිරීම, ප්‍රතිචක්‍රියකරණය කිරීම යන සංකල්ප 03 හරිත ආර්ථිකයට සහයෝගයක් වන ලෙස හරිත රැකියා නිර්මාණය කළ හැකි වේ.

හරිතාගාර වායු විමෝචනය අඩු කිරීමෙන් හරිත රැකියා නිර්මාණය කිරීමේ හැකියාව වැඩි වී ඇත. පරිපාලන, කෘෂිකාර්මික, බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව, තාක්ෂණ, සුර්ය පැනල ස්ථාපිත කිරීමෙන් හරිත තාක්ෂණය යොදා ගැනීම. බලශක්ති සංවර්ධනය තුළින් ඉංජිනේරු , නිෂ්පාදන

අංශය ,තාක්ෂණ,ප්‍රවාහන අංශ රැකියා බිහි වේ.මෙයට විසඳුමක් ලෙස සෑම ප්‍රදේශයකම හරිත රැකියා නිර්මාණය,උත්පාදනය විය යුතු වේ. ජාල කළමනාකරු, ප්‍රතිචක්‍රියකරණ බලාගාර තාක්ෂණවේදීන් ,පරිසර විද්‍යාඥයන්,සුර්ය පැනල ස්ථාපනය කිරීමේ කාර්මිකයන්, ච්‍යෝන ඉංජිනේරුවන්,මෙම ක්ෂේත්‍රයන් සඳහා කොන්දේසි සැදිය හැකි නම් විශ්ව විද්‍යාලවල,වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවල චක්‍රලේඛ සැදිය හැකි නම් පහසුවෙන් හරිත රැකියා නිර්මාණය කළ හැකිය.

2020 වර්ෂයේ කොවිඩ් වසංගතයත් සමඟ හරිත සහතිකකරණ අංශයේ ඇති විභවය වැඩි වී ඇත.2020 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2021 වර්ෂයේ පිරිසිදු බල ශක්තියට(Clear Energy) ඇති ඉල්ලුම වැඩි වී ඇත.සුර්ය පැනල ,සුර්ය බලය,සුළං බලය ,ජල විදුලිය මේ අතර වේ.ලංකාවේ බල ශක්ති වැඩි ප්‍රමාණයක් අධිබල උත්පාදන වේ.උදාහරණ ලෙස මන්නාරමේ මේගා වොට් 100ක සුළං බලාගාරයක් ඉදි කිරීම බලශක්ති අංශය දියුණු කිරීම මෙසේ ආරම්භ කර ඇත.මෙය ලංකාවේ රැකියා අපේක්ෂකයන් සඳහා රැකියා අවස්ථාවන් බිහි වන හොඳ සම්පතක් වේ.

මෙම අංශ ගැන සලකා බලන විට රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයන්හි හරිත බල ශක්තිය (Clean Energy) සඳහා වැඩි

ඉල්ලුමක් පවතී.ලෝකයේද ඒ සඳහා ඉල්ලුමක් පවතී.කාබනික සහතිකය සහ කාබනික ආහාරපාන ඉල්ලුම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ විට 2020 වර්ෂයේ සංඛ්‍යාලේඛන දත්ත අනුව කාබනික ආශ්‍රිත කැම බීම විකිණීම 15% වැඩි වී ඇත.ලංකාව තුළම ලාභ උත්පාදනය තිරසාර ලෙස ආරම්භ කිරීමෙන් හා කෘෂිකර්මාන්තය සංවර්ධනය දෙසට යොමු කිරීමෙන් ලාභ උත්පාදනය කළ හැකිය.ආනයන අපනයනය වැඩි කර ගැනීමේ හැකියාවද ඇත.

පරිසර හිතකාමී සංකල්පය තුළ තනි පුද්ගල පුහුණුවක් ලබා දීම දුෂ්කර වේ.පශ්චාත් උපාධි ඩිප්ලෝමාවකදී පරිසර විද්‍යා හරිත පුහුණුව හෝ විශේෂිත රැකියා පුහුණුව ගැලපේ නම් පරිසර විශේෂඥ ශ්‍රම බලකායක් නිර්මාණය කළ හැකිය. පුද්ගලයාගේ පදනම විය යුත්තේ දැනුම, සංවර්ධනය, සහතිකයට අවශ්‍ය දේ සකසා ගැනීමෙන් , ආයතනයන් සමඟ සංවිධානාත්මකව සම්බන්ධ වේ නම්, ස්වයං අධ්‍යයනයන් මගින් ,දැනුම දියුණු කර ගැනීමේ හැකියාව ඇත.

ශ්‍රම බලකාය සඳහා පුහුණු කිරීම් සිදු කිරීමේදී රැකියා ඉලක්ක කර ගත් පුහුණුවක් ලබා දීම පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වේ.ධනාත්මක බලපෑම,තිරසාර සංචාරක ව්‍යාපාර හරහා රැකියා නිර්මාණය කිරීමේ හැකියාවක් ඇත.ඒ සඳහා ගෝලීය තිරසර සංචාරක කවුන්සිලය හරහා දැනුම ලබා ගත

හැකිය. මේ හරහා හරිත රැකියා නිර්මාණය කළ හැකි වේ. තිරසර කළමණාකරනය, ආර්ථික , පාරිසරික, සංස්කෘතික පරිසරය ගවේෂණය කිරීමේ හැකියාව ඇත. හෝටල් සංචාරක කර්මාන්ත සඳහා හරිත රැකියා නිර්මාණය කිරීමේ හැකියාව සහ සහතික පිරිනැමීමේ හැකියාව ඇත. හරිත තිරසාරත්වය, හරිත ආර්ථිකය ගැන ඇති දැනුම වැඩි කර ගත හැකි නම් දැනුම පමණක් නොව ප්‍රායෝගික හැකියාව ඇත්නම් අපේක්ෂකයන්ට පුහුණු සහතිකය ලබා දීමට හැකි වේ. පාරිසරික අංශයේ බලශක්ති විශේෂ පුහුණුව ලබා දීමට හැකිය.

හරිත රැකියා- ඉන්දියානු අත්දැකීම.

නිදහසින් පසු ඉන්දියාවෙහි ආර්ථික වර්ධනයත් සමඟ ඇති වූ රැකියා බිහි වීම ගැන සලකා බැලීමේදී කෘෂිකර්මය, සත්ව පාලනය, කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය , ගෘහාශ්‍රිත කර්මාන්ත හා ආර්ථිකය සම්බන්ධ අනෙකුත් ක්ෂේත්‍රවල වර්ධනයක් ඇති විය. ඉන්දියානු වෙළඳපොළේ විශේෂත්වයක් වනුයේ විදේශීය භාණ්ඩ කෙරෙහි විශේෂයක් නොදැක්වීමත්, දේශීය භාණ්ඩ කෙරෙහි උත්තරයක් දැක්වීමත්ය. ඒ අනුව දේශීය නිෂ්පාදන මිලෙන් අධික වුවත් , ගුණාත්මක බවෙන් අඩු වුවත් ඔවුන් එම භාණ්ඩ ජාතික හැඟීමෙන් යුක්තව මිලදී ගැනීමට පෙළඹීම ඉන්දියාවේ ආර්ථික වර්ධනය ඇති වීමට මූලික

හේතුවක් වී ඇත. වින්තනමය වෙනස මූලික වී ඇති අතර ආර්ථිකය නගා සිටුවීමට මෙය හේතු වී ඇත. නිදහසින් පසු කෘෂිකර්මාන්තය නගා සිටුවීමට රජයන් ප්‍රධාන පියවර 02 ක් අනුගමනය කර ඇත. ඒවා නම්, කෘෂිකර්මාන්තයේ යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම, කෘෂිකර්ම ව්‍යුහය නැවත සැකසීම වේ. ගෝලීයකරණය හේතු කොට ගෙන ඇති වූ පෞද්ගලික ව්‍යාපාර බැංකු, බහු ජාතික සමාගම්, වර්ධනය වීමත් සමඟ රැකියා අවස්ථා පුළුල් වීම, අයවැය පරතරය අඩු වීම, රැකියා නියුක්තිකයන් සඳහා නව පුහුණුවක් හා කළමනාකාරිත්වයක් ලබා දීම සිදු විය . ඉන්දියානු ආර්ථිකය ගෝලීයකරණය ඔස්සේ වර්ධනය වූ අතර පස් අවුරුදු සැලසුම් ඔස්සේ සෑම රජයක්ම ආර්ථික වර්ධනයට මෙන්ම රැකියා අවස්ථාවන් බිහි කිරීමට දායකත්වයක් සපයන ලදී. *1

1980 න් පසුව නොයෙක් ආර්ථික වැඩපිළිවෙලවල් අනුගමනය කිරීමට ඉන්දියානුවන්ට හැකි විය. ඓතිහාසික වශයෙන් ඉන්දියාව විසින් සිය ආර්ථිකය හා දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය වර්ගීකරණය කර තිබේ.

*1(ප්‍රභාන් වික්‍රමරත්න, ඉතිහාසය අධ්‍යයන අංශය, ශාස්ත්‍ර පීඨය, ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.)

ඒ කෘෂිකර්මාන්තය සහ ආහාර නිෂ්පාදනය ,කිරි ගව පාලනය ,මැටි කර්මාන්තය ,කර්මාන්ත පාලනය ,ජල ජීවී වගාව,ධීවර කර්මාන්තය,ශාක වගාව ,වන වගාව ආශ්‍රිත කටයුතු ආර්ථික අංග බවට පත්විය.එමෙන්ම ඉන්දියානු සේවා අංශයේ අර්ථ දැක්වීමේදී ඉදි කිරීම් ,සිල්ලර වෙළඳාම් ,මෘදුකාංග,තොරතුරු තාක්ෂණය ,සන්නිවේදනය ආගන්තුක සත්කාරය,යටිතල පහසුකම් ,මෙහෙයුම්,අධ්‍යාපනය ,සෞඛ්‍ය සේවා ,බැංකු,සහ රක්ෂණ යන බොහෝ ආර්ථික කටයුතු ඇතුළත් වේ.ඉන්දියාව කෘෂි නිමැවුමෙන් ලොව දෙවන ස්ථානයට පත්ව ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවට වඩා තාක්ෂණයෙන් හා ව්‍යවසායකත්වයෙන් ඉහළින් සිටින රටක් වශයෙන් ඉන්දියාව හැඳින්විය හැකිය.බොහෝ පිරිස් හරිත රැකියාවල නියැලී සිටීමද ඉන්දියාවේ විශේෂ වේ.කොවිඩ් වසංගතය හේතුවෙන් රැකියා අහිමි වූ තරුණ පරම්පරාව නව රැකියා අරඹමින්, රැකියා නවෝත්පාදනය කර ගනිමින් එම රැකියාවේම නියැලී සිටීම විශේෂ වේ.

ඉන්දියාවේ හරිත ව්‍යාපාරයන් සාර්ථකව සිදු වේ.ඒ සඳහා Face Book,Intagram වැනි සමාජ මාධ්‍යය සාර්ථක ලෙස භාවිතා කෙරේ.කිසියම් නිෂ්පාදනයක් අලෙවි කිරීමෙන්

ගැනුම්කරුවන් තෘප්තිමත් නොවූ විට එය ආපසු ලබා දී නැවත මුදල් ලබා ගැනීමට හෝ වෙනත් නිෂ්පාදනයක් ලබා ගැනීමට හෝ හැකියාවක් ඉන්දියාවේ පවතී.

ඉන්දියාවේ ග්‍රාමීය, ජනතාව සඳහා වූ අඩු වියදම් ,අඩු කාබන් සංවර්ධනය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා නවා හා ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් ලෙස හරිත ගම්මාන පිහිටුවා ඇත.එහිදී කාන්තාවන් බලගැන්වීම හා ඉලක්ක කර ගත් පුහුණුවීම් සිදු කිරීම සුවිශේෂී වේ.කාබනික ගොවිතැන, මී මැසි පාලනය, ආහාර කල් තබා ගැනීම සඳහා සැකසීම, අලෙවිකරණය, අසුරුම්කරණ,කාබනික කොම්පෝස්ට් කුඩු තැනීම වෘත්තීන් ප්‍රධාන වේ.වගාකරනු ලබන ද්‍රව්‍යන් නරක් නොවී කල් පවත්වා ගැනීම පිණිස අඩු වියදම් උණ බම්බුවෙන් සෑදූ සුර්ය බල වියලනයක් සාදාන ලදී. අව්‍යාජ වර්ග සෑදීම ,මල් සහ පළතුරුවලින් නරක් නොවන සේ සකස් කළ ආහාර වර්ග සෑදීම ,වටිනි සෑදීම ,ඇසුරුම්කරණය පිළිබඳ පුහුණුව ලබා දී නිෂ්පාදන වැඩි මිල ගණන් වලට අලේඛි කිරීමේ අවස්ථා ඇති කිරීම. ඉන්දියාව තුළ මිලියන සංඛ්‍යාත කාන්තාවන්ට ,අඩු වියදම් සුර්ය බල වියලන භාවිතයෙන් ආහාර සකසා කල් තබා ගැනීම තුළින් නරක් වී අපතේ යාම වළක්වාලමින් නව ආදායම් ඉපයීමක්ද සිදු කරමින් ප්‍රතිලාභ ලැබීමේ අවස්ථා හිමි වී ඇත.

02. ශ්‍රී ලංකාවේ හරිත රැකියා පසුබිම.

'හරිත' යන්න පෙරදිග රටවල භාවිතා කරනුයේ හරිත වර්ණය සඳහා ය. බාහිර බලපෑම් වලින් තොර සමෘද්ධිමත් පරිසර පද්ධති , යහපත් පරිසරය යන්න සංකේතවත් කිරීම සඳහා හරිත සංකල්පය භාවිතා කර ඇත. 50 දශකයට පෙර බොහෝ රටවල වනාන්තර ඇතුළුව ස්වභාවික සම්පත්වල හිඟයක් නොතිබුණු නි.එබැවින් එම පරිසර පද්ධති විවිධ භාවිතයන් සඳහා යොදා ගැනීම තුළින් පරිසර හානිය එතරම් සැලකිය යුතු මට්ටමක නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් ජනතාවගේ අවධානය යොමු නොවුණි. විශේෂයෙන් පැල සිටුවා හරිත වර්ණය ලබා ගැනීම සඳහා වූ හරිතකරණ සංකල්පය පිළිබඳ අදහසක් පැවතුනද වනාන්තර විනාශ කිරීම ආදී ක්‍රියාවන් නිසා සිදු වන හරිතකරණය සංකල්පය පිළිබඳ සමාජයේ ඉඩක් නොමැති විය.

1950-60 දශකය වන විට ජනගහන වර්ධන වේගය ශීඝ්‍ර ලෙස වැඩි වීම හේතුවෙන් නිපදවන ආහාර ප්‍රමාණය පිළිබඳ පුරෝකථනය සිදු කොට ඒ සඳහා ආහාර නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීම වේගවත් කිරීම පිණිස කඩිනම් වැඩසටහන් සම්පාදනය කරන ලදී. මේ වන විට ලෝකයේ බොහෝ රටවල දේශපාලන ක්‍රම වෙනස් කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක වූ සටන් හා

අරගල වලින් සමන්විත විප්ලව රාශියක් ක්‍රියාත්මක වූ අතර ඉහත වැඩසටහන කාල ඒකකයට හා භූමියට හරිත වර්ණ බෝග වැඩි කිරීම සඳහා විනාශකාරී ක්‍රියා වලින් තොර හරිත වෙනසක් බලාපොරොත්තු වූ නිසා මෙම වැඩසටහන “හරිත විප්ලවය” ලෙස හඳුන්වනු ලැබීය. මේ ආකාරයට අස්වැන්න වැඩි කිරීම පිළිබඳ සංකල්පයට 'හරිත' යන වදන එකල යොදාගත් අතර එම ක්‍රියාවලිය නිසා ප්‍රාදේශීය වශයෙන් පැවැති බෝග ජාන විවිධත්වය මිහිතලයෙන් තුරන් විය. රසායනික, කෘමිනාශක, වල්නාශක ආදී යෙදවුම් අධික ලෙස යෙදීම හේතුවෙන් මානව හා පරිසර පද්ධති අරඹයා සෞඛ්‍ය ගැටලු පැන නැඟී ඇත. 1972 දී මිනිසා හා පරිසරය තේමා කර ආරම්භ කළ වැඩසටහන මෑත ඉතිහාසයේ පරිසර සංරක්ෂණය පිළිබඳ මූලික කඩඉම වූ අතර 1992 වන විට වඩාත් පුළුල් ලෙස පරිසර සංරක්ෂණයට ආමන්ත්‍රණය කිරීම පිණිස පරිසරය හා තිරසාර සංවර්ධනය ලෙස වෙනස් විය. මෙහිදී හරිත සංකල්පයට වැදගත් තැනක් හිමි විය.*2

*2-පරිසරය සුරකිමු-ගාමිණී රාජකරුණා

තිරසර සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය සමඟ හරිත සංකල්පයට නව අරුතක් ලබා දීමට ගත් ප්‍රයත්නය තුළ විශේෂයෙන්ම වර්තමානයේ ප්‍රධාන පාරිසරික ගැටලුවක් වන ගෝලීය උණුසුම ඉහළ යෑම වැළැක්වීම පිළිබඳව සබඳතාවක් හරිත සංකල්පයට ලබා දී ඇත. ගෝලීය උණුසුම වැඩි වීම තුළින් සිදු වන දේශගුණ විපර්යාස හා ඒ හා බැඳුණ ස්වාභාවික ව්‍යවසන මඟින් මිහිතලය විනාශ වීම වළක්වා ගැනීම පිණිස උණුසුම ඉහළ යෑමට බලපාන හරිතාගාර වායු ප්‍රමාණය අඩු කිරීම මානව පැවැත්ම සහතික කිරීම සඳහා වූ එකම හා වැදගත්ම සාධකය වේ. මෙලෙස මිහිතලය මානව හා සත්ත්ව ප්‍රජාවේ පැවැත්ම තහවුරු කරනු වස් ගෝලීය උණුසුම තවදුරටත් ඉහළ යෑම වැළැක්වීම සඳහා වූ කාර්යභාරය සංකේතවත් කරනු පිණිස 'හරිත' යන්න වර්තමානයේ දී භාවිත කරන අතර හරිත යන්නට නියමිත අර්ථ දැක්වීමක් නොමැත.

වර්තමානයේ දී හරිත සංකල්පයට හරිත ආර්ථිකය, හරිත ප්‍රතිපත්ති, හරිත රැකියා නියුක්තිය යනාදී ක්ෂේත්‍රයන්හි කාර්යභාරය තුළින් අර්ථ දැක්වීම් ලබාගෙන ඇත. තව ද හරිත ගොඩනැගිලි, හරිත ප්‍රවාහනය යනාදී විවිධ ක්ෂේත්‍ර සඳහා ද හරිත සම්පාදනය වැනි විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා ලබාගැනීමේ පටිපාටි සඳහා හරිත සංකල්ප යොදාගෙන ඇත.

හරිත සංකල්පය යොදාගන්නා තවත් එක් ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රයක් වනුයේ සේවා නියුක්ති ක්ෂේත්‍රයයි. ඉතා ම සරලව හරිත නිෂ්පාදනය හා සේවා සඳහා වූ ව්‍යාපාරවලට සහාය වීම පිණිස ගොඩනැගීම සඳහා බිහි කරන ලද රැකියා ලෙස හඳුන්වාදිය හැකි ය. ශ්‍රම බලකා තොරතුරු වලට අනුව බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව, වැඩිදියුණු කරන ලද හා පුනර්ජනනීය බලශක්ති භාවිතය පුළුල් කරන ලද හෝ පරිසර සංරක්ෂණයට සහාය වන නිෂ්පාදන හා සේවාවන් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් ලෙස හරිත රැකියා හඳුනාගෙන ඇත. මෙම හරිත රැකියා වලින් සමන්විත වූ හරිත ආර්ථිකයේ ක්‍රියාකාරකම්වලට අදාළ ක්ෂේත්‍ර පහතින් දැක්වේ.

අ. පුනර්ජනනීය බලශක්තිය හා විකල්ප ඉන්ධන

ආ. බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව හා සංරක්ෂණය

ඇ. පරිසර දූෂණය, කසල හා හරිතාගාර වායු කළමනාකරණය, වැළැක්වීම හා අඩු කිරීම.

ඈ. පරිසර පවිත්‍රතාව හා කසල කළමනාකරණය

ඉ. තිරසර කෘෂිකර්මය හා ස්වාභාවික සම්පත් කළමනාකරණය

ඊ. අධ්‍යාපනය, නීතිය, පොදු දැනුවත් කිරීම හා පුහුණුව, බලශක්ති වෙළෙඳාම.

කාර්මික හා කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ කාර්යක්ෂමතාව අනෙකුත් සියලු ම සාධකවලට වඩා වැදගත් ය. මේ කාර්යක්ෂමතාව සඳහා බලපාන ප්‍රධාන සාධකයක් වන්නේ ශ්‍රම උපයෝගීතාවයි. මේ සඳහා මහා පරිමාණ වශයෙන් ෆොසිල ඉන්ධන මඟින් නිපදවන විදුලි බලය භාවිත වන යන්ත්‍ර සූත්‍ර යොදා ගැනීමට සිදු වේ. මේ හේතුවෙන් ආර්ථිකය නැවත ගොඩනැගීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා රාජ්‍යයන් උත්සාහ කිරීමේ දී ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ පිළිබඳ පර්යේෂණවලට හේතු වන ප්‍රධාන තේමාවක් ලෙස අභියෝගයට ලක් වී ඇත්තේ හරිත රැකියා අංශයයි.

හරිත ආර්ථිකයක් කරා වූ සංක්‍රාන්ති ක්‍රියාවලියේ දී පවත්වාගෙන යන හෝ නිර්මාණය කරන ලද සියලු රැකියා හරිත සේවා නියුක්තිය ඇති කිරීම ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. හරිත සේවා නියුක්තිය මඟින් ගොඩනැගෙන නිමැවුම් හෝ සේවාවල කාබන් සුක්ෂම උපයෝගීකරණය හා වෘත්තීය ක්‍රියාකාරකම්වල හරිතාගාර වායු විමෝචනයේ ප්‍රමාණය මත කොටස්වලට බෙදා දැක්විය හැක.

හරිත ආර්ථිකය

කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායු විමෝචන මට්ටම මඟින් පෘථිවි වායුගෝලයේ සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා සිදු

කරන ආයතනවය ,ගෝලීය උණුසුම වැඩි වීම නිසා වන අවදානම සැලකිය යුතු මට්ටමකින් වැඩි කිරීමට බලපෑමක් ඇති නොවන ලෙස ආර්ථිකයේ නිමැවුම හා සේවා ප්‍රමාණාත්මක ලෙස ගොඩනැගෙන ආර්ථිකයක් හරිත ආර්ථිකයක් වේ.

මේ අර්ථ දැක්වීම ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ නැංවීම මත පාදක වන නිසා, ගෝලීය උණුසුම ඉහළ නංවන හරිතාගාර වායු වර්ග (උදා - මීතේන් වායුව, කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයේ දී වඩාත් වැදගත් වේ) කාර්මික හෝ කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රවල දී නිපදවෙන නිසා හරිත ආර්ථික සඳහා එම වායු වර්ග ප්‍රමාණය ගැන ද සැලකිලිමත් විය යුතු ය.

හරිත ප්‍රතිපත්ති

කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායු (හරිතාගාර වායු) විමෝචනය අඩු කිරීමේ අරමුණ හා විභවය සහිතව රාජ්‍ය හා අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතන ක්‍රියාත්මක කරන සියලු ක්‍රියාකාරකම් හරිත ප්‍රතිපත්ති ලෙස සැලකිය හැකි ය.

හරිත ක්ෂේත්‍ර

නිමැයුම් සාපේක්ෂව අඩු කරමින් සුක්ෂම උපයෝගීතාවක් සහිත හා මුළු කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායුවේ (පුළුල් වශයෙන් හරිතාගාර වායුවල) විමෝචන මට්ටම පහළ වායුගෝලයේ

සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය වැඩි වීමේ අවදානම සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළ නැංවීම සඳහා දායක නොවන කර්මාන්ත හා ව්‍යාපාර එකතුවක් හරිත ක්ෂේත්‍රය ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

හරිත රැකියා

අඩු කාබන් සුක්ෂම කර්මාන්ත හෝ ව්‍යාපාර මගින් මූලික නිෂ්පාදන හා සේවා සැපයීමේ ක්‍රියාවලිය තුළින් හරිත ආර්ථිකයක් කරා සංක්‍රමණය වීමේ ක්‍රියාවලියේ දී පවත්වාගෙන යන හා නිර්මාණය කරන ලද රැකියා හරිත රැකියා ලෙස හඳුන්වාදිය හැකිය.

03.අරමුණු.

- I. තිරසාර ව්‍යාපාර සහ ආර්ථිකයන් ඇති විමට තුඩු දෙන එසේම අහිතකර පාරිසරික බලපෑම් අඩු කිරීමට බලපාන රැකියා මොනවාද යන්න හඳුනා ගැනීම.
- II. රටේ පවතින ආපදා තත්වය යටතේ රැකී රක්ෂා අහිමි වීම,නැති වී යාම සිදු වේ.එසේ වීමේදී පවතින හරිත රැකියා රැක ගන්නේ කෙසේද? නව හරිත රැකියා ඇති කර ගන්නේ කෙසේද පිළිබඳ අධ්‍යයනය .

III. ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළේ පවතින රැකියා රක්ෂාවන්ට ශ්‍රම බලකාය යොමු කරන්නේ කෙසේද? ඒ සම්බන්ධයෙන් පවතින ගැටළු මොනවාද? ඒ සඳහා නිර්දේශ ලබා දීම.

04. නුතන හරිත රැකියා

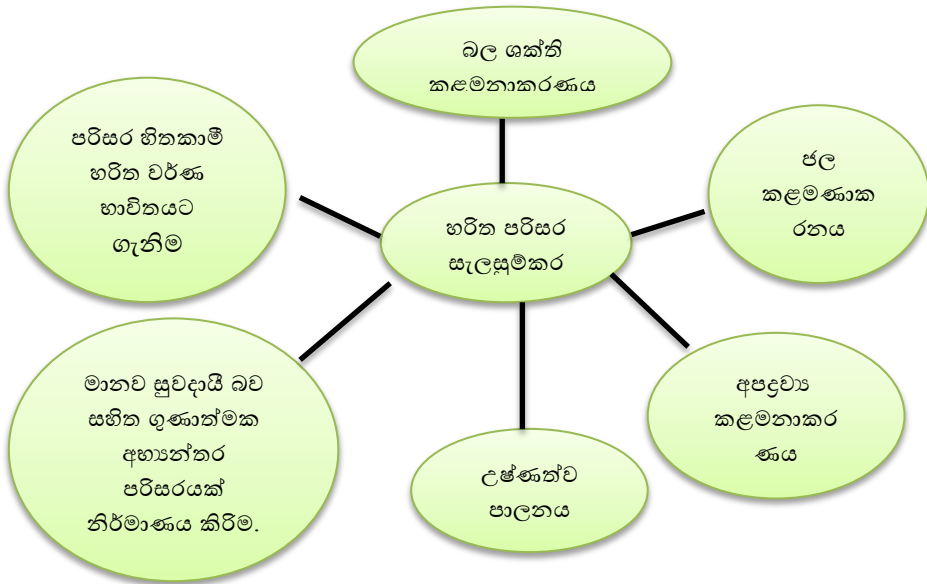
කාර්මිකරණයේ ශිෂ්‍ය දියුණුවත් සමඟ වර්තමාන ලෝකය තුළ උද්ගත වී ඇති ගැටළු අතරින් ගෝලීය පාරිසරික ගැටළු ප්‍රධාන වේ. කාර්මිකරණය තුළින් ආර්ථික අභිවෘද්ධිය ඇති වුවත් පාරිසරික වශයෙන් උද්ගත වී ඇති ගැටළු රාශියක් නිසා වර්තමාන කාර්මික පරිසරය හරිත කාර්මික පරිසරයක් බවට පත් කිරීමේ අවශ්‍යතාව මතුව ඇත.

මිනිස් අවශ්‍යතා පුළුල් වීමත් සමඟ සංවර්ධනය වූ කර්මාන්ත විවිධ නිෂ්පාදන තුළින් මිනිස් අවශ්‍යතා බොහෝමයක් සපුරාගෙන ඇත. මිනිස් අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම පමණක් නොව පරිසරය සුරැකීම පිළිබඳ අවධානය යොමු කර නොමැත. පරිසරය ගැන නොසිතා කටයුතු කිරීම හේතුවෙන් ලෝක ඉතිහාසයේ ශිෂ්ටාචාරයන් පවා විනාශයට පත් වී ඇත. (ඇමරිකානු ජාතික මහාචාර්ය ජාර්ච් ඩයමන්ට් 2005)

මෙම තත්වය මත වර්තමානය වන විට වායුගෝලයට මුදා හැරෙන කාබන් ප්‍රමාණය අවම කිරීමේ ක්‍රමෝපායන් වෙත

ලෝකය යොමු වෙමින් පවතී. ඒ අනුව 1992 දී බ්‍රසීලයේ රියෝද ජෙනේයිරෝ නගරයේ පැවැත් වූ පළමු මිහිතල සමුළුවෙන් වසර හයකට පසු 2002 වර්ෂයේදී දකුණු අප්‍රිකාවේ ජොහැන්ස්බර්ග් නගරයේදී නැවතත් සමුළුවක් පැවැත්වුණි. මෙම සමුළුව තිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ ලෝක සමුළුව ලෙස හැඳින්වේ. මෙහිදී සමාජය, පරිසරය, ආර්ථිකය යන කරුණු ත්‍රිත්වයේ අන්තර් සම්බන්ධතාවය තුළින් තිරසාර සංවර්ධනය ඇති කිරීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව අවධාරණය කරනු ලැබේ.

වර්තමාන හරිත පරිසර සැලසුම්කරණය තුළ මූලික වශයෙන්ම හඳුනාගත හැකි ප්‍රධාන සංකල්ප පහත පරිදි වේ.

(රූප සටහන 03 : හරිත පරිසර සැලසුම්කරණය තුළ හඳුනාගත හැකි ප්‍රධාන සංකල්ප)
 (මූලාශ්‍රය : බොම්බුගල සහ අත්පුතරජා (2010))

කාර්මික පරිසරය තුළ හරිත පරිසර සැලසුම්කරණය ප්‍රධාන සංකල්ප 6 ක් යටතේ දැක්වේ.

➤ බලශක්ති කළමනාකරණය

හරිත පරිසර සැලසුම්කරණයෙහි දී බලශක්ති කළමනාකරණය තුළ, ස්වභාවික සූර්යය තාපයෙහි උපරිම ශක්තිය ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සිදුවන අතර එමඟින් ජල විදුලි බල ශක්තිය අවම වශයෙන් භාවිතයට ගැනීමට හැකිවේ.

ස්වභාවික ආලෝකය වැඩ පරිසරය තුළ භාවිතා කරමින්විදුලියසඳහා යන වියදම අවම කරගැනීම මෙහිදී කර්මාන්ත මහින් අත් කරගනු ලබන සුවිශේෂී වාසියකි. එමෙන්ම වාර්ෂිකව ඉන්ධන සඳහා යන වියදම් අවම කර ගැනීමේ හැකියාව ද ඉතාමත් සුදුසු වා කවුළු තුලින් ස්වභාවික වාතාශ්‍රය ලබා ගැනීමේ හැකියාව ද මෙහිදී කර්මාන්ත මහින් අත් කර ගනු ලබන සුවිශේෂී වාසි වේ. මේ ආකාරයෙන් බලශක්ති සඳහා භාවිතා කරන ස්වභාවික සම්පත් අවම භාවිතයක යෙදවීම සහ අනාගතය සඳහා ඉතිරි කිරීම යන තිරසර අරමුණු සැලකිල්ලට ගැනීම සිදු වේ.

➤ ජල කළමනාකරණය

හරිත පරිසර සැලසුම්කරණයේ දී ජල කළමනාකරණය පෘථිවිය තුළ සීමිත වශයෙන් පවතින ජලය සුරක්ෂිත ලෙස භාවිතයට ගැනීම අරමුණු කෙරේ. මෙහිදී විශේෂයෙන් වර්ෂා ජලය එක්රැස් කිරීම සහ ප්‍රයෝජනයට ගැනීම මූලික වේ. බොහෝ දුරට වර්ෂා ජලය විවිධාකාර සේදීම් මෙන්ම වැසිකිළි පවිත්‍ර කිරීම් වැනි කටයුතු සඳහා ආයතන තුළ භාවිතයට ගැනීම සිදු කෙරේ. කර්මාන්ත තුළ සාමාන්‍යය සේදීම් සඳහා භාවිතයට ගන්නා ජලය පිරිසිදු කිරීමේ ක්‍රියාවලියට බඳුන් කර නැවත භාවිතයට ගැනීම සහ වගාවන් සඳහා භාවිතා කිරීම මෙහිදී ප්‍රධාන වේ. එමෙන්ම ජල කළමනාකරණය තුළ ජල

පාලනය සඳහා යොදා ගන්නා කරාම පද්ධති බහුල වශයෙන් භාවිතයට ගැනීම දැකගත හැකිය.

➤ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය

අපද්‍රව්‍ය නොයෙක් ආකාරයෙන් පරිසරය වෙත මුදා හැරීම තුළින් උද්ගත වූ පාරිසරික හායනය අවම කර ගැනීම මුල් කරගත් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය 3R සංකල්පය ඔස්සේ හඳුනා ගත හැකි වේ. එනම්,

- අවම කිරීම -Reduce
- නැවත භාවිතය-Reuse
- ප්‍රතිචක්‍රීකරණය-Recycle

ඒ අනුව කාර්මික පරිසරය තුළ නිවැරදි ලෙස අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ ක්‍රම මගින් විෂ වායු වලින් තොර, කාබන්ඩයොක්සයිඩ් අවම පිරිසිදු වාතාශ්‍රය සහිත වටපිටාවක් නිර්මාණය කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේදී දිරාපත් වන සහ නොවන ලෙස පැහැදිලිව වෙන්කරන ලද බඳුන් තුළින් කර්මාන්ත තුළ මිනිසුන් නිවැරදි ලෙස කසළ බැහැර කිරීම සඳහා දැනුවත් කිරීම මෙහිදී මූලික වේ.

- මානව සුවදායී බව සහිත ගුණාත්මක අභ්‍යන්තර පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම.

මානව සුවදායී බව සහිත ගුණාත්මක අභ්‍යන්තර පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම හරිත කාර්මික පරිසරය තුළ අවධානය යොමු කරන මිලභ කරුණ වේ. මෙහිදී අභ්‍යන්තර පරිසරය තුළ ඇති පිරිසිදු බව, පිළිවෙළ සහ නිර්මාණශීලී බව අවධාරණය කෙරේ.. 5S ක්‍රමය යටතේ,

- i. වැඩ පරිසරය තුළ අනවශ්‍යය දේ ඉවත් කිරීම (සෙයිට්)
- ii. අවශ්‍ය දේ විධිමත්ව ඇසිරීම (සෙයිකොන්)
- iii. පිරිසිදු කිරීම (සෙයිසෝ)
- iv. ක්‍රමාණුකූල බව (සෙයිකෙන්සු)
- v. විනයානුකූල බව (සෙන්සුකෝ)

අපේක්ෂා කෙරේ. අභ්‍යන්තර වැඩ පරිසරය තුළ හරිත ශාක වගාවන් සහිත මැද මිදුල් නිර්මාණය කිරීම මෙහිදී කැපී පෙනෙන අංගයකි. මේ තුළින් ඇති වන සුවදායී වැඩ පරිසරය තුළින් සේවක මානසික ආතතිය අවම කිරීම, සේවක අභිප්‍රේරණය ඇති කිරීම සහ ඒ තුළින් ආයතනික ඉලක්ක සාර්ථක ලෙස ළඟා කර ගැනීම හා ආයතනික

කාර්යක්ෂමතාවය මෙන්ම ඵලදායී බව වර්ධනය කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ.

- කර්මාන්ත තුළ උෂ්ණත්වය අඩු කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා වායු සමීකරණ යන්ත්‍ර වෙනුවට ස්වභාවික වාතාශ්‍රය ලබා ගැනීමට යොමු වීම ,උෂ්ණත්ව පාලනය.

කර්මාන්ත තුළ උෂ්ණත්වය අඩු කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා වායු සමීකරණ යන්ත්‍ර වෙනුවට ස්වභාවික වාතාශ්‍රය ලබා ගැනීමට යොමු වීම ,උෂ්ණත්ව පාලනය, තුළ දක්නට ලැබේ. මෙහිදී වායු සමීකරණ යන්ත්‍ර මගින් පරිසරය වෙත මුදා හැරෙන වායු අවම කිරීමේ තීරසර සංකල්පය ඉස්මතු කෙරේ. ඉතා යෝග්‍යය වා කවුළු තුලින් පිරිසිදු වාතය ලබා ගැනීම සඳහා බාහිර පරිසරය තුලද හරිත ශාක වගා කිරීම මෙහිදී දැකගත හැකි වේ. තවද බිත්ති සඳහා සාමාන්‍යය ගඩොල් වෙනුවට තිරසර දේ භාවිත කිරීම තුලින් ආයතනවල අභ්‍යන්තර උෂ්ණත්වය අවම කෙරේ. එමෙන්ම ශාක ආවරණ සහිත හරිත වහල පද්ධතිය මගින් වැඩ පරිසරය වෙත සුර්යය තාපයේ සෘජු බලපෑම අවම කිරීම සිදුවේ. ඒ අනුව ආයතනය තුළ සියළුම සේවක සේවිකාවන් සඳහා සුවදායී වැඩ පරිසරයක් අපේක්ෂා කෙරේ.

➤ පරිසර හිතකාමී වර්ණ භාවිතයට ගැනීම.

පරිසර හිතකාමී වර්ණ භාවිතයට ගැනීම තුළ වැඩ පරිසරය සඳහා භාවිතයට ගන්නා සියළු උපකරණ, පළඳනා, ආවරණ ආදිය හරිත වර්ණ ගැන්වීම මූලික කෙරේ. තවද කර්මාන්ත අභ්‍යන්තරයේ කොළ පැහැති ශාක වගා කිරීම සහ බාහිර පරිසරය තුළ හරිත ශාක ආවරණය වර්ධනය කිරීම යන අංග මෙහිදී කැපී පෙනේ. මේ තුළින් ඇති කෙරෙන නිර්මාණශීලිත්වය සේවක මනස හා වැඩ පරිසරය අතර ප්‍රසන්න ආකල්ප වර්ධනය කෙරේ.. මෙමගින් ආයතනය තුළ සේවක අභිප්‍රේරණය ඇති කිරීම මෙන්ම පරිසර හිතකාමී බව වර්ධනය කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ.

කාර්මිකරණය තුළින් දියුණුවට පත් යුරෝපය, උතුරු ඇමරිකාව, නැගෙනහිර යුරෝපය, ජපානය, නව කාර්මික රටවල්, නැගෙනහිර ආසියාව, දකුණු ආසියාව සහ චීනය ඇතුළු බොහෝ කලාපයන්හි හරිත කාර්මික සංකල්පය විවිධ අයුරින් භාවිතයට ගැනීමේ නැඹුරුතාවක් හඳුනාගත හැකිය. පහත දැක්වෙන්නේ ලෝකයේ විවිධ රටවල හරිත කාර්මිකරණ සංකල්පයට අනුගතව පවත්වාගෙන යනු ලබන කාර්මික පරිසරයන් කිහිපයකි. එනම්,

- පිලිපීනයේ මැප්ටා පුට් හරිත කාර්මික කලාපය,

- මැන්වුරියානු හරිත කාර්මික කලාපය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ මේ සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු වූයේ 20 වන ශතවර්ෂය තුළදීය. මෙහිදී වඩාත් ප්‍රමුඛත්වය ගෙන කටයුතු කරන ආයතන ලෙස මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සහ පරිසර හා පුනර්ජනනීය බලශක්ති අධිකාරියට සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි වේ. හරිත කාර්මිකරණ සංකල්පයට අනුගතව කර්මාන්ත තුළ හරිත පරිසර සැලසුම්කරණය ස්ථාපිත කිරීම සහ ඒ තුළින් සුවිශේෂී වාසි අත්පත් කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඇඟලුම් කර්මාන්ත කිහිපයක් කැපී පෙනේ.

උදාහරණ :

- සිදුව Bradix Casual Wear ආයතනයේ හරිත කර්මාන්ත ශාලාව

මෙම කර්මාන්ත ශාලාව තුළ හරිත පරිසර සැලසුම්කරණය යටතේ අවධානය යොමු කරන අංශ කිහිපයක් පවතී. එනම් වායු ගෝලය, ජල ගෝලය සහ පෘථිවිය යන්නයි. මෙහිදී බලශක්ති කළමනාකරණය, පරිසරයට අපද්‍රව්‍ය මුදා හැරීම සීමා කිරීම, ජල නාස්තිය අවම කිරීම, හරිත ශාක ප්‍රවර්ධනය, සේවක මානසික ආතතිය අවම කිරීම යනාදියට ප්‍රමුඛත්වය ලබා දී ඇත. වර්තමානයේ මෙම ආයතනය මගින් වායු

ගෝලයට මුදා හරින කාබන් ප්‍රමාණය 65% කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකින් අවම කරගෙන ඇත. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයෙහි හරිත ගොඩනැගිලි කවුන්සිලය මගින් පිරිනමනු ලබන ලීඩ් ජ්‍යෙෂ්ඨ සහතිකය හිමි කරගත් කර්මාන්තයක් බවට සිදුව Brandix ආයතනය නම් දරා ඇත. (Brandix 2009).

- තුල්හිරිය MAS ආයතනයේ තුරුළි කර්මාන්ත ශාලාව වර්තමානයේ මෙම කර්මාන්ත ශාලාව තුළ හරිත පරිසර සැලසුම්කරණය මගින් බලශක්තිය සඳහා යන වියදම 40% වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් අවම කරගෙන ඇත. එමෙන්ම ජල පරිභෝජනය 50% කට වඩා අවම කොට ඇත. අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය 95% කින් පමණ වර්ධනය කරගෙන ඇත. එමෙන්ම වැඩ පරිසරය මානසික සුවදායී පරිසරයක් බවට පත් කරමින් සෞඛ්‍ය මානසික ආතතිය අවම කිරීම සහ ආයතන කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ නැංවීම ද මෙහිදී දැකගත හැකිය. (බොම්බුගල සහ අත්පුතරජා, 2010).

- අගලවත්ත Hirdaramani ඇඟලුම් ආයතනයේ මිහිල හරිත කර්මාන්තශාලාව

මෙම කර්මාන්තශාලාව තුළ හරිත පරිසර සැලසුම්කරණය මගින් බලශක්ති පරිභෝජනය සැලකිය යුතු පරිදි අවම කොට ගෙන ඇත. තවද වර්ෂා ජලය භාවිතය තුළින් මුළු ජල පරිභෝජනය අවම කර ඇති ආකාරය හඳුනාගත හැකිය. (බොම්බුගල සහ අත්පුතරජා, 2010).3*

රූප සටහන් 04. සිදුව Brandix Wear ආයතනයේ හරිත කර්මාන්ත ශාලාව මූලාශ්‍රය . Brandix(2009)

රූප සටහන 05. තුල්හිරිය MAS ආයතනය තුරුළි කර්මාන්ත ශාලාව. මූලාශ්‍රය . MAS intimates Thuruliya (2008)

3*(නුතන කාර්මීකරණයේ හරිත මුහුණුවර, ඒ. ඩබ්. ජී. එන්. එම්. අබේරත්න. ආධුනික කමිකාවාර්යය, භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය.)

සුක්ෂ්ම උපයෝගීතාව වැඩි කිරීම හා වෘත්තීය ක්‍රියාකාරකම්වල දී හරිතාගාර වායු විමෝචනය හැකි තාක් දුරට අඩු කිරීම සිදු කරමින් රැකියා සියල්ල හරිත රැකියා දෙසට වෙනස් කරමින් ආර්ථිකය හරිත ආර්ථිකයක් ලෙසට වෙනස් කළ යුතු ය.

හරිත රැකියාවල ප්‍රමාණය ගණනය කිරීම ඉතා ම අභියෝගාත්මක ය. හරිත සේවා නියුක්තිය ඇති කිරීම අනුව ආර්ථිකයක රැකියා, හරිත මෙන් ම දුඹුරු ආකාරයෙන් ද පවතියි. රැකියා පූර්ණ හරිත වීමට ප්‍රතිඵල (නිමැවුම්) අඩු කාබන් උපයෝගීතාවක් සහිත විය යුතු අතර වෘත්තීය ක්‍රියාකාරීත්වයේ දී හරිතාගාර වායු විමෝචනය අඩු කළ යුතු ය. රැකියා තාක්ෂණය යොදා ගනිමින් හා සකසුරුවම්කම හඳුන්වා දීමෙන් හැකි තාක් දුරට කාබන් හරිත ආර්ථිකයක් ගොඩනැගීමේ දී සාමාන්‍යයෙන් ආර්ථිකය, චක්‍රීය ආර්ථිකයක් බවට පත් කිරීම මූලික අවශ්‍යතාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. එනම් නිෂ්පාදනය හා සේවා සඳහා යොදාගන්නා ද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය හා ප්‍රතිභාවිතය තුළින් නැවත නැවත භාවිත කර සීමිත සම්පත් අරපරිස්සම් කරගැනීම මෙන් ම තාක්ෂණය යොදාගනිමින් මේ ක්‍රියාවලි පරිසර හිතකාමී ආකාරයට ආර්ථිකය තුළ සිදු කිරීම මගින්

ආර්ථිකය සක්‍රීය කළ යුතු ය. තව ද භාවිතය අඩු කිරීම සඳහා ජනතාවගේ ආකල්ප වර්ධනය හා විවිධ ක්ෂේත්‍ර සඳහා හරිත උපාය මාර්ග පිළියෙල කර ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම ද අත්‍යවශ්‍ය කාර්යයකි.

පරිසර හිතකාමී ව්‍යාපාර හෙවත් හරිත ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීම තුළින් පරිසරයට සහ සමාජයට යහපත් ප්‍රතිඵලය ලැබෙනවා මෙන්ම එමඟින් තිරසාර සංවර්ධනයට මහ පාදකු ලැබේ.හරිත සංකල්පයන් ලොව පුරා ප්‍රචලිත අතර ඒ හරහා අලෙවිකරණ ක්‍රමවේද යන ව්‍යාපාර දියුණු වෙමින් පවතී.පාරිසරික අර්බුද පිළිබඳ දැනුවත් පාරිභෝගිකයන් විසින් මෙම හරිත ව්‍යාපාරිකයන් සහ සේවා සපයන්නන් වෙත පැමිණීමේ වැඩි ප්‍රවණතාවක් වර්තමානයට වඩා අනාගතයේදී දක්නට ලැබෙනු ඇත..එයට හේතු වන්නේ ඒ හරහා මූල්‍යමය වශයෙන් සිදු වන වාසි සහ පරිසරයට සිදු කරනු ලබන සේවය හේතුවෙනි.අනෙක් ව්‍යාපාරයන්ට සාපේක්ෂව හරිත ව්‍යාපාර හරහා ලැබෙන ආත්ම තෘප්තියත් වාසියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

❖ අවම ඉඩ ප්‍රමාණයක කෘෂි වගාවන් ආරම්භ කිරීම.

අවම ඉඩක වවන ලද එළවලු
(රූප සටහන 6)

හරිත ව්‍යාපාරයන් අතර ඉතාම වාසිදායක සහ පහසු ව්‍යාපාරයකි . ඉඩකඩ අවමවීම හේතුවෙන් නගරාශ්‍රිත නිවෙස්වල මෙම ව්‍යාපාරයන් සුළු වශයෙන් නිවසේ ඉහළ මහලේ සිදුකළ හැකි අතර මේ හරහා නිවසේ එදිනෙදා භාවිතයට රසායනික පොහොර අවම හෝ සම්පූර්ණ වශයෙන් නොයොදන ලද එළවලු භාවිතයට ගත හැකිය. එමෙන්ම නිවසේ භාවිතයට අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා එලදාව ලැබෙන විටදී කුඩා ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීමට හැකියාව ලැබේ. එයින් යම් මූල්‍යමය වාසි ලබාගත හැකිය. ගෙවත්තේ ඉඩකඩ පවතින්නේ නම් එළවලු, පලතුරු සහ මල් වර්ග සිටුවීම මගින් ආර්ථික සහ ආර්ථිකමය නොවන ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේ හැකියාව ඇත.

❖ විකල්ප බලශක්තිය (සූර්ය ආලෝකය ආශ්‍රිත ව්‍යාපාර)

නියගය ඇති කාල සීමාවන් තුළදී ජලයේ හිඟකම හේතුවෙන් විදුලිය සහ ජලය ලබා ගැනීම ගැටලුවකි. එමෙන්ම බලශක්තිය අරපිරිමැස්මෙන් භාවිත කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ද මතු වී ඇති හෙයින් සමකය ආසන්නයේ ඇති රටක් ලෙස හිරු එළිය යොදාගනිමින් හිරු එළිය මගින් ශක්තිය උපදවන පැනලයන් යොදාගැනීම ගැනද අවධානය යොමු වී තිබේ. ඒ හරහා ලොව පුරා ප්‍රචලිතව ඇති සූර්ය ආලෝකය ආශ්‍රිත ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීමේ හැකියාව පවතී. විශේෂයෙන්ම මෙම ව්‍යාපාරයන් හරහා විදුලිය සහ ජලය වැනි බල ශක්තින් අරපිරිමැස්මෙන් භාවිත කිරීමට හැකියාව ලැබේ. දැනට ශ්‍රී ලංකාව තුළ මේ ආශ්‍රිත ව්‍යාපාරයන් ප්‍රචලිත වෙමින් පවතී.

❖ පරිසර හිතකාමී සේදුම් කාරකයන් භාවිතය
(සේදුම්කාරක විකිණීම සහ ඒ ආශ්‍රිත සේදුම් ව්‍යාපාර)

පරිසර හිතකාමී සේදුම්කාරක විකිණීම සහ ඒ ආශ්‍රිත සේදුම් ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීම තවත් වාසි ලැබිය හැකි ව්‍යාපාරයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. නගරාශ්‍රිතව මෙවැනි ව්‍යාපාර සාර්ථකව සිදුකළ හැකිය. ජලය නොයොදා සේදීම සහ පිරිසිදු කිරීමේ හැකියාව පවතින අතර එවැනි නවතම ක්‍රම යොදා

ගැනීම මගින් සීමිත සම්පතක් වන ජලය අරපිරිමැස්මෙන් භාවිත කිරීමට හැකියාව ලැබේ. නමුත් මෙම ව්‍යාපාර නම් ශ්‍රී ලංකාව තුළ එතරම් ප්‍රචලිත නැත.

❖ සුළු පරිමාණ ව්‍යාපාරයන්

විවිධ නිවෙස් අලංකරණයට යොදාගනු ලබන ශාක වර්ග පාත්ති ආශ්‍රිතව වගාකර විකිණීම මගින් ආදායමක් ලබා ගත හැකිය. විවිධ පලතුරු එළවලු බීජ වර්ග සඳහා හොඳ ඉල්ලුමක් පවතී. බද්ධ කරනු ලැබූ පලතුරු ශාක සහ මල් සඳහා වැඩි ඉල්ලුමක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවතී.

❖ ගෙවතු අලංකරණය පිළිබඳව උපදේශනය

ගෙවතු අලංකරණය පිළිබඳව දැනුමක් පවතී නම් ඒ පිළිබඳව කැමැත්තක් දක්වන පුද්ගලයන්ට උපදෙස් ලබා දීමෙන් මුදල් ඉපයීමට හැකියාවක් ඇත. විශේෂයෙන්ම බොහෝ කාන්තාවන් විවිධ මල් වර්ග සහ අලංකාරය සඳහා වචන ශාක පිළිබඳව නිසි දැනුමක් නොමැතිව සිටින විට මෙවැනි උපදේශනයන් ලබා දීමේ හැකියාව පවතී. මේ හරහා පරිසර හිතකාමී ව්‍යාපාරිකයකු ලෙස ගෙවත්තෙන්ම සොයාගත හැකි කොම්පෝස්ට් ද්‍රව්‍ය පොහොර ලෙස යොදා ගන්නා අයුරු රසායනික ද්‍රව්‍ය අවම වශයෙන් යොදා ගනිමින් මෙම වගාවන් ආදිය සිදුකරනු ලබන ආකාරය, කොම්පෝස්ට් පොහොර

භාවිත කරනු ලබන ආකාරය පිළිබඳව දැනුවත් කරමින් එය සේවාවක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට හැකිය.

මහල් නිවාසයන්හි ජීවත්වන පුද්ගලයන් ද මෙම වගාවන් පිළිබඳව දැඩි කැමැත්තක් දක්වන අතර අවම ඉඩ ප්‍රමාණයක හෝ නිවස අභ්‍යන්තරයේ වගා කළ හැකි කුඩා ශාක වගාව සහ නඩත්තුව මගින් මහල් නිවාස අලංකාර කිරීමට උපදෙස් ලබාදීම ද මෙයට ඇතුළත් වේ. මෙවැනි ව්‍යාපාරයන් ප්‍රසිද්ධ කරගැනීම සඳහා පුවත්පත්වල දැන්වීම් පළකිරීම සහ අන්තර්ජාලය හරහා පහසුවෙන්ම සිදුකළ හැකිය.

❖ **හරිත ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම පිළිබඳව උපදේශනය**

විශේෂයෙන් මෙම උපදේශනයන් සාර්ථකව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව ඇත්තේ ගෘහනිර්මාණ ශිල්පීන්ට, අභ්‍යන්තර අලංකරණය සිදු කරන පුද්ගලයන්ට, ගොඩනැගිලි කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට සහ පරිසර හිතකාමී ගොඩනැගිලි පරිවයන් පිළිබඳව නිපුණතාවයක් ඇති විශේෂඥයන්ටය. මෙම ව්‍යාපාරයන් අමතර ආදායමක් ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රයෝජනවත්ය.

❖ හරිත ප්‍රවාහන සේවාවක් පවත්වාගෙන යාම

පා පැදි කුලී පදනම් මත ලබාදෙන ස්ථානයක්

(රූප සටහන 7)

විදේශිකයන් වෙත ප්‍රවාහන පහසුකම් සැපයීම හරහා තවත් හිතකර හරිත ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යාමට හැකිය. විදේශිකයන්ට පා පැදි, ස්කූටර්, හබල් ඔරු, පාරු වැනි සංචාරකයන් ආකර්ෂණය වන ප්‍රවාහන ක්‍රම කුලී පදනම් මත ඔවුන්ට ලබාදීම මගින් ද වියදම ඉතාම අඩු මට්ටමින් තබාගෙන ආදායම් ඉපයීමේ හැකියාව පවතී.

❖ මී මැසි ව්‍යාපාරය

මී මැසි පෙට්ටියක්. (රූප සටහන 8)

මී මැසි පෙට්ටි සකස් කර ඒ හරහා මී පැණි ලබා ගැනීමේ සහ විකිණීමේ අවස්ථාව තිබේ. මී පැණි සඳහා වෙළඳපොළේ වැඩි ඉල්ලුමක් පවතින අතර ශ්‍රී ලංකාව තුළ සාර්ථකව මෙය සිදුකළ හැකිය. ගෙවත්තේ වෙනත් මල් සහ පලතුරු හටගන්නා ශාක ඉක්මනින් පරාගණය වීම සඳහා ද මෙම ව්‍යාපාරය උපකාරී වනු ඇත.

❖ අලංකාර මල් වගාව

විකිණීමට ප්‍රවාහනය කරනු ලබන මල්

(රූප සටහන 9)

ස්වභාවික මල් සඳහා වෙළඳපොළේ දැඩි ඉල්ලුමක් පවතින අතර මෙමගින් විශාල වශයෙන් ලාභ ඉපයීමේ හැකියාව පවතී. විශේෂ අවස්ථා සඳහා මෙන්ම වෙනත් අයෙකුට සුඛ පැතීම සඳහා ස්වභාවික මල් භාවිත කිරීම වර්තමානය වන විට ශ්‍රී ලංකාව තුළත් ප්‍රචලිතය. මංගල අවස්ථා උදෙසා ස්වභාවික මල් වැඩි වශයෙන් යොදා ගන්නා අතර අලංකාර මල්

වගාව සාර්ථක හරිත ව්‍යාපාරයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව තුළ ලාභ ඉපයිය හැකිය. ඉහත ව්‍යාපාරයන්ට අමතරව තවත් පරිසර හිතකාමී ව්‍යාපාර රාශියක් පවතී. ඒ පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීම මගින් අමතර ආදායමක් සහ පරිසර හිතකාමියෙකු ලෙස ජීවත් වීමේ හැකියාව ලැබෙනු ඇත.^{4*}

05. නව හරිත විප්ලවය

හරිත යන වදන යොදාගන්නා අලුත් ම සංකල්පය නව හරිත විප්ලවයයි. නව හරිත විප්ලවය යන්නෙහි සරල අදහස වන්නේ රටක ආර්ථිකය හරිත ආර්ථිකයක් ලෙසට පත් කිරීම සඳහා වූ කඩිනම් පරිවර්තන වැඩසටහන යන්නයි. විශේෂයෙන් ම අද ලෝක මට්ටමේ ප්‍රශ්නයක් වී ඇති දිරාපත් නො වන පොලිතින් හා ජලාස්ථික්වල අධික භාවිතය හා නිසි ලෙස අපහරණය නො කිරීම පිළිබඳව ගොඩනැඟී ඇති ගැටලු විසඳීම සඳහා ඉහත කී නව හරිත විප්ලවයක් ඇති කළ යුතු ය. නව හරිත ආර්ථිකය කරා මෙහෙයවීම පිණිස දැනට සකස් කර ඇති හරිත ගොඩනැඟිලි මාර්ගෝපදේශ, හරිත ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ ආදිය පුළුල් වශයෙන් යොදාගැනීම සඳහා අවශ්‍ය උපායමාර්ග හා නෛතික උපාංග කඩිනමින්

4* මූලාශ්‍ර-www.greenbusinessnetwork.org

සකස් කර සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට යොදාගැනීමට කඩිනමින් කටයුතු කිරීම තුළින් වක්‍රීය ආර්ථිකයක් බලගන්වා හරින ආර්ථිකය කරා පියමං කිරීම ද හරින විප්ලවයකට අත්‍යවශ්‍ය වූ සාධකයකි.

නව හරින විප්ලවයක් තුළින් හරින රැකියා උත්පාදනය කළ හැකි ය. උදාහරණයක් වශයෙන් පරිසරයට හානි කරන දිරාපත් නො වන ද්‍රව්‍ය හා පොලිතින්, ප්ලාස්ටික් වෙනුවට දිරාපත් වන අමුද්‍රව්‍ය යොදාගෙන විකල්ප භාණ්ඩ නිපදවීම ග්‍රාමීය මට්ටමින් නිෂ්පාදනය කිරීමට සැලසුම් කිරීම, අතහැර දමා ඇති භූමි අමුද්‍රව්‍ය ලබාගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ව්‍යාපෘති (උදා :- පත් වගාව හා පැදුරු විවීමේ කර්මාන්තය) සිදු කිරීමට යොදාගැනීම මගින් භාණ්ඩ නිෂ්පාදන කටයුතු තුළින් හරින රැකියා උත්පාදනය කිරීමත් කළ හැකි ය. මේ තුළින් ග්‍රාමීය ජනතාවගේ ආර්ථිකය ඉහළ නැංවිය හැකි ය.

හරින අමුද්‍රව්‍ය සකස් කිරීමේ ග්‍රාමීය කර්මාන්ත නව හරින විප්ලවය තුළින් නවීකරණය කළ යුතු අතර එමඟින් කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවිය යුතු ය. තාක්ෂණය තුළින් දිරාපත් නො වන පරිසරයට ගැටලු ඇති කරන ද්‍රව්‍ය, දිරාපත් වන ද්‍රව්‍ය (උදා :- සම්පූර්ණයෙන් ම දිරන පොලිතින්) ලෙස පරිවර්තනය කළ හැකි නම් විප්ලවීය වෙනස සිදු කරන

සංක්‍රමික කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ක්‍රියාත්මක කර පසුව එම ආදේශක කර්මාන්ත ග්‍රාමීය මට්ටම දක්වා පැතිරුණු දේශීය කර්මාන්ත බවට පත් කළ යුතු ය. අධ්‍යාපන ක්‍රමය නවීකරණය කර මේ කර්මාන්ත පිළිබඳ පුහුණුව, දැනුම ලබා දීම ද නව හරිත විප්ලවයේ තවත් පැතිකඩක් වේ.

විවිධ වර්ගයේ හරිත ව්‍යාපාර කළ හැකි බොහෝ අංශ තිබේ, ඒවායේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වන්නේ ස්වාභාවික සම්පත් සංරක්ෂණය කිරීම සහ මිනිසාගේ පාරිසරික බලපෑම අවම කිරීමයි. එක් එක් ක්‍රමයට ලබා දී ඇති ප්‍රවේශය අනුව විවිධ හරිත රැකියා විශ්ලේෂණය කළ හැකිය.

නව හරිත රැකියා ක්ෂේත්‍රයන් -

අංශය	ප්‍රදේශ	හරිත රැකියා
කෘෂිකර්මාන්ත	කාබනික ගොවිතැන	ජල තත්ත්ව කාර්මිකයා
	ජල පෝෂක කළමනාකරණය	වැසි ජලය රැස්කිරීමේ වෘත්තීයයන් සහ කාර්මිකයන්
	වැසි ජලය රැස් කිරීම	
ඉදිකිරීම්	බලශක්ති කාර්යක්ෂම ආලෝකකරණ උපකරණ සහ උපකරණ සැලසුම් කිරීම,	සූර්ය පොම්ප කාර්මිකයන්

	සැලසුම් කිරීම සහ නිෂ්පාදනය කිරීම,	
	බලශක්ති විගණන හරහා පවතින ගොඩනැගිලිවල කාර්යක්ෂමතාව වැඩි කිරීම.	හරිතාගාර හෝ පොලිහවුස් වෘත්තිකයන් සහ කාර්මිකයන්
	හරිත ගොඩනැගිලි සැලසුම් කිරීම සහ ඉදිකිරීම	හරිත ඉදි කරන්නන්
	හරිත ජලනල, සංවේදක පදනම් වූ උපකරණ භාවිතා කිරීම	හරිත නිර්මාණ වෘත්තිකයන්
	බලාගාරයේ පර්යේෂණ ඉදිකිරීම් සහ අධීක්ෂණය. බලාගාර කාර්යක්ෂමතාව සහ කාබන් අනුක්‍රමණය ඇතුළුව	හරිත වැඩ
ශක්තිය	බලාගාර කාර්යක්ෂමතාව සහ කාබන් වෙන් කිරීම ඇතුළුව බලාගාර	සූර්ය කෝෂ කාර්මික ශිල්පීන් සහ ඉංජිනේරුවන්

	පර්යේෂණ, ඉදිකිරීම් සහ අධීක්ෂණය.	
	බලාගාර කාර්යක්ෂමතාව වැඩි කිරීම.	සුළං බලශක්ති සේවකයින්
		ජෛව ඉන්ධන වෘත්තිකයන්
		තරංග බලශක්ති නිෂ්පාදකයා
වන වගාව	නැවත වන වගා සහ වන වගා ව්‍යාපෘති	ස්වභාවික විද්යාඥයන්
සිල්ලර	හරිත නිෂ්පාදන සහ විශේෂයෙන් හරිත වෙළඳසැල් ඉලක්ක කිරීම .	හරිත විකුණුම් පුද්ගලයා
		ගණකාධිකාරීවරුන්
		අයකැමියන්
		විකුණුම් ආශ්‍රිතයන්
මෝටර් රථ සහ ප්‍රවාහන	වඩා ඉන්ධන කාර්යක්ෂම වාහන සහ පොදු ප්‍රවාහන පද්ධති පිළිබඳ පර්යේෂණ සහ සැලසුම්. චිකල්ප ඉන්ධන සහිත වාහන නිෂ්පාදකයින්	චිකල්ප වශයෙන් පිරවූ වාහන නිෂ්පාදකය
සංචාරක හා ආගන්තුක සත්කාරය	විදුලිය ඉතිරි කිරීම සඳහා මධ්‍යගත ආලෝකකරණ	පාරිසරික සංචාරක මාර්ගෝපදේශ

	ය සහ වායු සමීකරණ පද්ධති වැනි පරිසර හිතකාමී භාවිතයන්	
	පාරිසරික සංචාරක මාර්ගෝපදේශ	හරිත සංචාරක මාර්ගෝපදේශ
අධ්‍යාපන	හරිත වර්ධනය සහ ආර්ථිකය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන කටයුතු	ස්වභාවික සංරක්ෂණය පිළිබඳ පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය
	පාරිසරික අධ්‍යාපනය ඉගැන්වීම	හරිත විද්‍යාඥයා සංරක්ෂණ ජීව විද්‍යාඥයන්

06.හරිත සහතිකකරණය

කිසියම් නිෂ්පාදනයක් ,සේවාවක් පරිසර හිතකාමී (හරිත) ලෙස පිළිගැනීමට පිළිගත් ආයතනයක සහතිකකරණයක් තිබිය යුතුය . නිෂ්පාදනයකට හරිත සහතිකයක් තිබේ නම් ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ ජය ගැනීම පහසු වනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේදී ව්‍යාජ හරිත සහතික භාවිතා වන බවක්ද දැක ගත හැකි වේ. මෙම තත්වය නිවැරදි කර නොගතහොත්

අනාගතයේ රටේ නිෂ්පාදන වල අලේවියේදී විශාල හානියක් සිදු විය හැකිය.

හරිතාගාර ගෑස් විමෝචනය ප්‍රමාණකරණය කිරීම.

කිසියම් නිෂ්පාදනයක් සිදු කරන විට කොපමණ කාබන් ප්‍රමාණයක් පරිසරයට නිකුත් වේද යන්න ගණනය කර එම ප්‍රමාණය අඩු කිරීමට කටයුතු කිරීම මෙයින් සිදු කෙරේ. කාබන්ඩයොක්සයිඩ් අධික ප්‍රමාණයක් පරිසරයට මුදා හැරීමෙන් පරිසරයේ සමතුලිතභාවය බිඳ වැටේ. එය පරිසරය විනාශවීමට හේතුවක් විය හැකිය. වන වගාව මගින් ඔක්ෂිජන් ප්‍රමාණය වැඩි කරනු ලැබේ. සහතිකකරණයේදී යම් නිශ්චිත මට්ටමකට වඩා CO₂ විමෝචනය සීමා කළ යුතු වේ.

හරිතාගාර ආචරණය නොවන්නට පෘථිවිය මත සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය - 18oC පවා වන්නට ඉඩ තිබුණි. (මෙම උෂ්ණත්වය පෘථිවියේ කෘෂ්ණ වස්තු උෂ්ණත්වයයි) නමුත් පෘථිවියේ පහළ වායුගෝලයේ සිදුවන අසාමාන්‍ය උෂ්ණත්ව වෙනස් වීම් වලට හේතුව වන්නේ මූලික වශයෙන්ම මිනිස් ක්‍රියාකාරකම්ය. වායුගෝලයට හරිතාගාර වායුන් මුදා හැරීම , භූමිය යොදාගන්නා පිළිවෙලෙහි පවතින අක්‍රමිකතා වැනි ක්‍රියාවන් නිසා සිදුවන මෙය , මානව ක්‍රියාකාරකම් නිසා සිදු වන හරිතාගාර ආචරණය, ලෙස හැඳින්වෙයි.

ප්‍රධාන සහතික වර්ග

කිසියම් නිෂ්පාදනයක් සිදු කිරීමේදී එකී නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය පරිසර හිතකාමී සිදු කරන්නේද යන්න පිළිබඳ සහතික කිරීම සඳහා වන ආයතන ගණනාවක් තිබේ.හරිත මුද්‍රා සහතිකය(green seal certification) , වන භාරකාර සභා ලේබලය (forest stewardship council label), සහතික කළ කාබන් (certified carbon Neutral), වැසි වනාන්තර සන්ධානය (Rain forest alliance) සාධාරණ කාබනික නිෂ්පාදන වෙළඳාම (Fair trade organic)

i. පාරිසරික (හරිත) පුද්ගලික සහතිකය.

පරිසර හිතකාමී රැකියාවන් සිදු කරන පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් කරනු ලබන සහතිකකරණය මෙහිදී සිදු කෙරේ.උදා ලෙස පුද්ගලයෙක් පරිසර හිතකාමී ලෙස කිසියම් සේවාවක් නිෂ්පාදනයක් කරගෙන යන්නේ නම් එය හරිත රැකියාවකි.ඇතැම් හෝටල් වල ස්වභාවික විද්‍යාඥයා (Naturist) යනුවෙන් තනතුරක් ඇත.ඔහුගේ කාර්ය වනුයේ හෝටලයේ කටයුතු පරිසර හිතකාමීව සිදු කරගෙන යාමය.මෙවැනි සහතිකයන් ලබා ගත් පුද්ගලයෙකුට ලෝකයේ ඕනෑම ස්ථානයක රැකියාවක් කිරීමේ හැකියාව ඇත.

ii. ISO 14001 Certification -සහතිකකරණය.

ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිත කෙරෙන ප්‍රධානතම සහතිකකරණය මෙය වේ. ඒ සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා ජාතික ප්‍රමිති ආයතනය කටයුතු කරනු ලැබේ. කිසියම් නිෂ්පාදන කාර්යයකදී ඉහත සඳහන් හරිත සහතික අනිවාර්යයෙන්ම ගත යුතු නොවේ. එහෙත් භාණ්ඩ අපනයනයේ දී ඇතැම් ගැනුම්කරුවන් ඉහත සඳහන් ආකාරයේ සහතිකයක් ලබා තිබේ ද යන්න පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන අවස්ථා තිබේ. උදාහරණයක් ලෙස ඇඟළුම් අපනයනයේ දී නිෂ්පාදකයන් පරිසර හිතකාමීත්වය සම්බන්ධයෙන් සිදු කර ඇති දේවල් පිළිබඳව ගැනුම්කරුවන් විසින් විමසනු ලැබේ. එහි දී ගැනුම්කරුවන්ගේ අවධානයෙන් එකක් ලෙස එම සහතික ප්‍රයෝජනවත් වේ. එසේ වුවත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ගැනුම්කරුවන්ගේ අවධානයෙන් එකක් ලෙස ඉහත සඳහන් සහතික සැලකිල්ලට ගනු නොලැබේ. අවම වශයෙන් රජයේ ටෙන්ඩර් ක්‍රියාවලියේ දී වුව ද එවැනි අවධානයක් නොපවතී.

- “from cradle to grave”ආහාර නිෂ්පාදයක් වශාවේ සිට නිෂ්පාදනය ආයතනයට ලබා ගෙන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට භාජනය කර පාරිභෝගිකයා වෙත ලබා දී පාරිභෝගිකයා

කරන ක්‍රියාකාරකම් පාලනය කර කළමනාකරණය කිරීම අවශ්‍යවේ. (ISO 14001:2015 certification)

- උදාහරණ ලෙස නිෂ්පාදනයක් සිදු කරන රසායන ද්‍රව්‍ය ආයතනයක් පිටරටක නිෂ්පාදිත රසායනික නිෂ්පාදනයක් ලංකාවට ගෙනවිත් ක්‍රියාවලියකට ලක් කර සේවකයින් , පාරිභෝගිකයන්ට ලබා දී පාවිච්චි කර ඇසුරුම්කරණයට සිදු වන දේ? හානියක් වූ නිෂ්පාදනයට කුමක් කළ යුතුද?.ඒ සියල්ල පිළිබඳ මනා පරිපාලනයක් තබා ගැනීම .ඒ සඳහා ISO 14001:2015 සහතිකකරණය,අනිවාර්යයෙන් තිබිය යුතුය.
- ISO 4000- යනු පාරිභෝගිකයින්ගේ සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට ආයතනවලට උපකාර කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති තත්ව කළමනාකරණ පද්ධතිවලට අදාළ ප්‍රමිති සමූහයකි. මෙම ප්‍රමිති ඕනෑම විදේශ වෙළඳ ව්‍යාපාරයකට අත්‍යවශ්‍ය වේ. ලොව පුරා සිටින සමාගම් පරිසරයට ඔවුන්ගේ අභිතකර බලපෑම් අවම කිරීමට උපකාර කිරීම සඳහා නිර්මාණය කරන ලද ප්‍රමිති සමූහයකි. එය විශාල සහ කුඩා ආයතන විසින් වැඩිදියුණු

කරන ලද සහ වඩාත් පාරිසරික වශයෙන් දැනුවත් තත්ත්ව කළමනාකරණ පද්ධති සඳහා රාමුවකි. ISO 14000 යනු ආයතනවලට තම මෙහෙයුම්වල පාරිසරික බලපෑම අවම කර ගැනීමට උපකාර කිරීම සඳහා නිර්මාණය කරන ලද ප්‍රමිති සමූහයකි. ISO 14000 සම්මත කරන ආයතන පරිසර හිතකාමී භාවිතයන් සමඟ ඔවුන්ගේ අනුකූලතාවය සනාථ කරන සහතිකයක් ලබා ගත හැකිය.

ISO 14000 යනු ව්‍යාපාර භාවිතයන් සහ නිෂ්පාදන සඳහා පරිසර හිතකාමී අරමුණු ඇති කර ගැනීම සහ ඒවා සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පියවරෙන් පියවර මාර්ගෝපදේශනයකි. පාරිසරික බලපෑම අවම කරමින් ක්‍රියාවලි කාර්යක්ෂමව කළමනාකරණය කිරීමට සමාගම්වලට උපකාර කිරීම මෙහි අරමුණයි.

ISO 14000 ප්‍රමිතීන්හි හරය ISO 14001 හි අන්තර්ගත වන අතර එය පාරිසරික කළමනාකරණ පද්ධතියක් (EMS) ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ සපයයි. ISO 14000 හි ඇතුළත් ප්‍රධාන ප්‍රමිතීන්

- ISO 14001: පාරිසරික කළමනාකරණ පද්ධතිවල පිරිවිතර
- ISO 14004: මාර්ගෝපදේශ සම්මතය
- ISO 14010 – ISO 14015: පාරිසරික විගණනය සහ අදාළ ක්‍රියාකාරකම්
- ISO 14020 – ISO 14024: පාරිසරික ලේබල් කිරීම
- ISO 14031 සහ ISO 14032: පාරිසරික කාර්ය සාධන ඇගයීම
- ISO 14040 – ISO 14043: ජීවන චක්‍ර තක්සේරුව
- ISO 14050: නියමයන් සහ අර්ථ දැක්වීම්
- ISO-9000-නිෂ්පාදනයක් හෝ සේවාවක් සම්බන්ධ ව්‍යාවස්ථාපිත හා නියාමන අවශ්‍යතා තුළ පාරිභෝගික හා අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන්ගේ සමාන අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සහතික කිරීමට ආයතනවලට උපකාර වන තත්ත්ව කළමනාකරණ පද්ධති වේ.

- ISO-45000- සේවක ආරක්ෂාව වැඩි දියුණු කිරීම, සේවා ස්ථාන අවදානම් අවම කිරීම සහ වඩා හොඳ, ආරක්ෂිත සේවා තත්ත්වයන් නිර්මාණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් බැරෑරුම් ලෙස කටයුතු කරන ආයතන සඳහා, ISO 45000 ඇත.

ප්‍රමිති ආයතනයේ සහතිකකරණය.(වියදම සහ කාලය)

- අයදුම්පත භාගත කළ හැකිය. ඒ සඳහා WWW.slsi.lk website භාවිත කිරීම.
- අයදුම්පත සමඟ වෙනත් ලිය කියවිලි ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ.
- ලියකියවිලි ISO 14001:2015 stranded එකට අනුව අදාළ කර සෑදිය යුතුය. (දින 07ක් Document review) .
- විගණන දෙකක් සිදු කෙරේ.
ප්‍රථම විගණනය
දෙවන විගණනය

දෙක අතර අවම වෙනස සුමාන 02ක් වේ.ඊට පසු සහතිකකරණය නිකුත් කළ හැක. 1 විගණනය අඩුපාඩු නිවැරදි කළ පසු දෙවන විගණනයට පැමිණීම.දෙවන

විගණනයේ අඩුපාඩු නිවැරදි කළ පසු සහතිකය නිකුත් කිරීම .අවුරුදු 03 කට සහතිකය නිකුත් කිරීම.ආයතන වලට අවුරුදු 03කට එකවර මුදල් ගෙවීමට නොහැකි වුවහොත් අවුරුදුදෙන් අවුරුද්දට වෙනම සහතිකකරණය සඳහා වෙනම අය කිරීම සිදු වේ.

කසළ කළමනාකරණය සිදුකිරීම සම්බන්ධයෙන් පරිසර අධිකාරිය www.cea.lk තොරතුරු ලබා ගත හැක.

ISO 14001 සහතිකකරණය

පාරිසරික කළමනාකරණ පද්ධතියක් සඳහා නිර්ණායක දක්වා ඇති අතර එය සහතික කළ හැක. එලදායි පාරිසරික කළමනාකරණ පද්ධතියක් සැකසීම සඳහා සමාගමකට හෝ සංවිධානයකට අනුගමනය කළ හැකි රාමුවක් එය සිතියම්ගත කරයි. ISO 14001 පාරිසරික පද්ධතිවලට අදාළ භාවිතය සඳහා මාර්ගෝපදේශ සමඟ අවශ්‍යතා සපයයි. පවුලේ අනෙකුත් සම්මතයන් විගණන, සන්නිවේදනය, ලේඛල් කිරීම සහ ජීවන චක්‍ර විශ්ලේෂණය වැනි විශේෂිත ප්‍රවේශයන් මෙන්ම දේශගුණික විපර්යාස වැනි පාරිසරික අභියෝග කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි.

07. හරිත රැකියා තුළින් ලබා ගත හැකි වාසි..

- ✚ හරිත රැකියා හඳුන්වා දීම තුළින් ,
- ✓ සම්පත් කාර්යක්ෂමව සහ ඵලදායී ලෙස යෙදවීම.
- ✓ සම්පත් නාස්තිය අවම වීම.
- ✓ සම්පත් උචිත වේලාවන් තුළ උචිත කාර්යයන් සඳහා යෙදවීම.
- ✓ අයහපත් පාරිසරික බලපෑම් අඩු කිරීම.
- ✓ ගෝලීය උෂ්ණත්වය අවම කිරීමට දායක වීම.
- ✓ ඕසෝන් වියන ආරක්ෂා වීම.
- ✓ පරිසර පද්ධතිවල සමතුලිත බව ආරක්ෂා වීම.
- ✓ ව්‍යාපාර කාර්යය සාධන වර්ධනය
- ✓ සේවක මානසික ආතතිය අවම කිරීම.
- ✓ සේවක අභිප්‍රේරණය
- ✓ කාර්යශූර සහ ප්‍රසන්න වැඩ පරිසරයක් නිර්මාණය වීම.

08. ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදකයින්ගේ සහ

කර්මාන්තයන්හි අඩුපාඩු සහ ගැටළු

- I. හරිත සහතිකය ලබා ගැනීම ස්වේච්ඡා අවශ්‍යතාවයකි. එය අනිවාර්ය නොවීම ගැටළුවකි.
- II. කර්මාන්තකරුවන්ට භාණ්ඩ ඇසුරුම් කිරීම (Big digital packaging) සඳහා තාක්ෂණය සංවර්ධනය

කරන දැනුම හා අදාළ ප්‍රතිපාදන නොමැති වීම ගැටළුවකි.

III. පරිසර අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ ඇති දැනුම ප්‍රමාණවත් නොවීම. අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමට පහසුකම් නොමැති වීම. ආයතන සහතිකකරණය කිරීමට පෙළඹුනද කසළ බැහැර කිරීමට ස්ථානයක් නොමැති වීම ගැටළුවකි.

IV. අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රියකරණයක් සිදු නොවීම. පොලිතින්, බෝතල්, ප්ලාස්ටික් ප්‍රතිචක්‍රියකරණය කර නැවත වෙනත් නිෂ්පාදන සෑදීම සිදු කළ යුතු වේ. වෙනත් රටවල මුදල් පසුම්බි, ඇඳුම් ආදිය මෙම ප්‍රතිචක්‍රියකරණය කරන ද්‍රව්‍ය මගින් සිදු කරනු ලැබේ. ලංකාවේ එවැනි ක්‍රමවේදයක් නොමැත. ප්‍රතිචක්‍රියකරණය සඳහා කුණු එකතු කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් තිබිය යුතුයි. මිනිසුන් ආකල්පමය වෙනසක් ඇති කිරීම වැදගත් වේ.

V හරිත සංකල්පය දූෂණය/අපයෝජනය කිරීම

හරිත සංකල්පය වැරදි ආකාරයට භාවිත කිරීම එම සංකල්පය දූෂණය කිරීම/ අපයෝජනයට කිරීම ලෙස සැලකේ. ඊට හේතුව ඇතැම් අය තුළ ඒ පිළිබඳ මනා වැටහීමක් නොමැතිකමය. උදාහරණ ලෙස ඇතැම්

නිෂ්පාදන ආයතන හෝ ඒ වටා තාප්පය කොළ පාටින් වර්ණ ගන්වා තිබේ. එහෙත් ඒවායේ අලෙවි කරන ද්‍රව්‍ය හරිත හෝ පරිසර හිතකාමී හෝ නො වේ. ආහාර අලෙවිසැලක් සිදු කරනු ලබන්නේ පොලිතින් වලින් දවටා ආහාර අලෙවි කරන්නේ නම් එය හරිත සංකල්පය වැරදි ලෙස භාවිත කිරීමකි. ඇතැම් සුපිරිවෙළඳ සැල් පරිසර හිතකාමී ඇසුරුම් හඳුන්වා දී තිබුණ ද එම ඇසුරුම් පරිසරයට හානිකර වේ. මෙවැනි ක්‍රියා හේතුවෙන් හරිත සංකල්පය දූෂණය වේ.

vi අධ්‍යාත්මික පරිසරය පිළිබඳ අවබෝධයක් ,දැනුමක් නොමැතිකම.

(රූප සටහන 10)

(රූප සටහන 11)

09. ගැටළු හා යෝජිත විසඳුම් .

01. ඉන්ධන පරිභෝජනය අඩු කිරීම.

යන්ත්‍ර සූත්‍ර ක්‍රියාකර වීමට ඉන්ධන භාවිත කිරීම වෙනුවට සූර්ය බලශක්තිය භාවිත කිරීමට යොමු වීම වැදගත් වේ.

02. හරිතාගාර වායුව මුදා හැරීම සීමා කිරීම.

හරිතාගාර වායුව මුදා හැරීම අවම මට්ටමක පවත්වාගෙන යා යුතුය. පරිසර හිතකාමීත්වය පිළිබඳව අන්තර් ජාතික සහතික ලබා ගැනීමේදී එය බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වේ.

03. කැලි කසල බැහැර කිරීම.

කැලිකසල බැහැර කිරීමේදී ශුන්‍ය අපද්‍රව්‍ය (zero waste) සංකල්පයට අනුව ක්‍රියා කිරීම වැදගත් වේ. එම සංකල්පය අනුව නිෂ්පාදන කටයුතු සිදු කරන්නේ නම් තම නිෂ්පාදන පහසුවෙන් අලෙවි කරගැනීමට හැකියාව ලැබේ. අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමට නිශ්චිත ප්‍රදේශයක් තිබීම සහ සෑම නගරයකම එක ස්ථානයක කුණු කුඩ 4,5 ක් තැබීම වැදගත්ය .ඉටි කොළ ,ප්ලාස්ටික් ,දිරන ද්‍රව්‍ය වෙන් වෙන් වශයෙන් දැමීම අනිවාර්ය කිරීම.එම සංකල්පයට අනුව නිෂ්පාදන කටයුතු කරන්නේ නම් තම නිෂ්පාදන පහසුවෙන් අලෙවි කර ගැනීමට හැකියාව ලැබේ.

04. විනාශ වී යන පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කර ගැනීම හා ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීම.

විනාශ වෙමින් පවතින පරිසර පද්ධතිය ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීම ද පරිසර හිතකාමී කටයුත්තකි. එහි දී කළ යුතු වන්නේ පරිසරයට හානිකර නොවන ගස් සිටුවීමයි. මෙම කටයුත්තේ දී ජෛව විවිධත්වය වර්ධනය වී ඇති බව පෙන්වා දීමට හැකියාව ලැබුණු විට සංචාරක ක්ෂේත්‍රයෙන් විශාල ආදායමක් උපයා ගත හැකි වනු ඇත.

05. ගෙවතු වගාව හා උද්‍යාන කරණය

උද්‍යානකරණයේ දී ද එය පරිසර හිතකාමී විය යුතුය. ඒ අනුව ඒ සඳහා භාවිත කරනු ලබන බදුන් ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කළ හා කළ හැකි ඒවා විය යුතුය. එම බදුන්වල සිටුවන ලද පැළ නිවස තුළ තබා ගැනීමෙන් වාතය දූෂණය වීම අවම කර ගත හැකි බව ඒත්තු ගැන්වීමෙන් අලෙවි කටයුතුවලට ඉමහත් රුකුලක් වනු ඇත. එම නිසා මෙම කටයුතු සියයට සියයක්ම කාබනික වීම වැදගත්ය.

06. රෙදිපිළි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනයේ දී ද හරිත සංකල්පයට හානි නොවිය යුතුය. සිල්ක් රෙදි නිෂ්පාදනයේ දී එම නූල් ගනු ලබන්නේ පට පනුවා මරා දමා නම් එම සංකල්පයට හරිත නොවේ. එසේ නොකර සිල්ක් ලබා ගන්නා ක්‍රම වර්තමාන

ලෝකයේ තිබේ. බැටළුවන් හොඳින් පෝෂණය කර, ජීවිත හානියක් සිදු නො කර සිල්ක් ලබා ගත හැකිය. ඊට අමතරව උණබම්බුවලින්, ඇතැම් අල වර්ග වලින් ද සිල්ක් ගත හැකිය. එම ක්‍රම හරිත සංකල්පයට එකඟය. පුළුන් ලබා ගැනීමේ දී ද ධරණීය ආකාරයට එය කළ යුතු වේ. ඉන්දියාවේ එය සාර්ථකව සිදුවේ. ඒ සඳහා අවශ්‍ය පුහුණුව හා දැනුම ඔවුන්ට ලබා දී තිබේ.

07.සතුන්ගෙන් ලබා ගන්නා සම් වෙනුවට ඇතැම් ගස්වලින් ලබා ගන්නා සම් භාවිත වේ. එය හරිත සංකල්පයට පටහැනි නො වේ.

08. හරිත සංකල්පය පිළිබඳව නවකයන් දැනුවත් කළ යුතුව තිබේ. ඒ අයට අවශ්‍ය දැනුම, කුසලතා, දිරිගැන්වීම් මෙන්ම රජයේ අනුග්‍රහය ද ලැබිය යුතු වේ.

09.ඖෂධ - ආයුර්වේද/බටහිර

ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගනු ලබන අමුද්‍රව්‍ය ලබා ගනුයේ පරිසර හිතකාමී ආකාරයට වගා කරන ලද වගාබිම්වලින් විය යුතුය. එවිට ඒවා අලෙවි කර ගැනීම පහසු වනු ඇත. රූපලාවන්‍ය නිෂ්පාදනදනය දැනට හරිත සංකල්පයට පටහැනි ආකාරයට සිදු වේ. එහෙත් ධරණීය

ආකාරයට එය සිදු කරන ආකාරය පිළිබඳව සොයා බැලිය යුතුව ඇත.

10. නිෂ්පාදන හා සේවා සඳහා ඇසුරුම් කරන ක්‍රමය

මෙය සහතික කරන ක්‍රියාවකි. නිෂ්පාදන හා සේවාවන් පරිසර හිතකාමීව සිදු කෙරෙන බවට සහතික කිරීමක් මෙයින් සිදු කෙරේ. ශ්‍රී ලංකාවේ එවැන්නක් සිදු නොකෙරේ. ඒ සඳහා අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වේ.

11. හරිතාගාර ගැස් විමෝචනය ප්‍රමාණ කරණය කිරීම

කිසියම් නිෂ්පාදනයක් කරන විට කොපමණ කාබන් ප්‍රමාණයක් පරිසරයට එකතු වේද යන්න ගණනය කර එම ප්‍රමාණය අඩුකිරීමට කටයුතු කිරීම මෙයින් සිදු කෙරේ. කාබන් ඩයොක්සයිඩ් අධික ප්‍රමාණයක් පරිසරයට මුදා හැරීමෙන් පරිසරයේ සමතුලිත භාවය බිඳ වැටේ. එය පරිසර විනාශයට හේතුවක් විය හැකිය. වන වගාව මගින් ඔක්සිජන් ප්‍රමාණය වැඩි කරනු ලැබේ. එම කටයුතු සිදු කරන ආයතන ලංකාවේ පවතී.

12. පරිසරය හිතකාමීත්වය සහතික කරණය

කිසියම් නිෂ්පාදනයක් සිදු කිරීමේ දී එකී නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය පරිසර හිතකාමීව සිදු කරන්නේ ද යන්න පිළිබඳ සහතික

කරන ආයතන ගණනාවක් තිබේ. ඒ හරහා නිෂ්පාදනයක් සහතික කිරීම වැදගත් වේ.

13.හරිත රැකියා සංකල්පය පෙර පාසල් අධ්‍යාපනයේ සිට පුර්ව ළමා වියේ සිට ළමයින්ට ඇති කිරීමේ වැඩපිළිවෙලක් තිබිය යුතුය.

14.ආයතනයක් පාර්ශවකරුවන් සමඟ වැඩ කිරීමේදී එම ආයතනය, සේවා පරිසර හිතකාමී අංශය ගැන අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වේ.අරමුදල් ,පාර්ශවකරුවන්ගේ රැකියා අවස්ථා වැඩි කරන්නේ කෙසේද සලකා බැලීම වැදගත් වේ.

15.ශ්‍රී ලංකාවේ සිදු වන හරිතාගාර වායු විමෝචනය ,කසල අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම වැනි පරිසර දූෂණ ක්‍රියාවන් ගැන නොසැලකීම,විශාල පිරිවැයක් දැරීමට සිදු වේ යන ආකල්ප හා අරමුණක් නොමැති කම විශාල ගැටලුවකි.සෑම ආයතනයක්ම ඒ කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ගෝලීය ප්‍රවණතාවන් සමඟ සිතූ විට සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති නොවේ.

16.තිරසර සංවර්ධනයෙහි අර්ථවත් වන්නේ පරිසරය රැක ගැනීමය .පරිසර සුරක්ෂිතව කිසි දෙයක් කළ නොහැකි අතර

හැකිතාක් දුරට හොඳම ක්‍රමය අවම ක්‍රමය වශයෙන් දක්වා ඇත.ගෝලීය පිළිගැනීමට අනුව පරිසර හානිය අවම කිරීමේදී අන්තවාදියෙක් වූ විට තිබෙන අවස්ථාවන් අඩු වේ. මිනිසා නොසිතා සිදු කරන ක්‍රියාකාරකම් පරිසරයට හානි සිදුවේ.තම ව්‍යාපාරයෙන් ආදායමක් ලැබුවද අනෙකුත් අංශයන්ට සිදුවන හානිය උපරිම වේ.

උදා. ගහක් අසල කර්මාන්ත ශාලාවක් ඉදි කිරීමෙන් දිගු කාලීන බලපෑමක් ඇති වේ.විෂ ද්‍රව්‍ය ගංගා ජලයට මුදා හැරීමෙන් ජලය අපිරිසිදු වේ.පරිසර පද්ධතියම විනාශ වේ.කර්මාන්ත ශාලාවෙන් ආදායමක් ලැබුණද මෙය නිවැරදි කිරීමට යාමේදී රටේ ආදායමෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් වැය වේ.හරිත රැකියා යනු කුමක්ද යන්න අවබෝධ කරලීම ප්‍රථමයෙන් වැදගත් වේ.අධ්‍යාත්මික සංවර්ධනය ,චිත්තවේගී යහපැවැත්ම හරිත රැකියාවන්හිදී වැදගත් වේ. මේ සඳහා දැනුවත්භාවය හා ව්‍යාකූලත්වය ලෝකයේ ප්‍රමුඛතාවයක් ලැබේ.

17.වර්තමානයේ තරුණ පරම්පරාව ගෝලීය ප්‍රමුඛතාවයට යොමු විය යුතු වේ.දේශගුණික විපර්යාසත් සමඟ අපගේ වගකීම ඉතා පහළ තත්වයෙන් තිබේ..ඉහළට ගමන් කරන අවස්ථාවන් වැඩි වශයෙන් සිතිය යුතු වේ.බලශක්ති

පරිභෝජනය ගැන සිතීමේදී පෙට්‍රල්,ඩීසල් යොදා මැෂින් යොදා රැකියාව පටන් ගන්නවාද ?නැතිනම් තමන්ගේ මුදල් යොදා සුර්ය පැනල යොදා රැකියාව පටන් ගන්නවාද යන්න සිතිය යුතුය.එවිට හරිත නිවාස ගැස් අනිවාර්යයෙන් පහළ මට්ටමක තබා ගැනීමටත් පහසුවෙන් ජාත්‍යන්තර මට්ටම දක්වා ගමන් කිරීමටද හැකියාව ලැබේ.

18.කසළ කළමනාකරණය සඳහා නගර සභා ,ප්‍රාදේශීය සභා මැදිහත් වීමකින් තොරව නිවසේම කසළ කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කිරීම.

19.විශ්ව විද්‍යාල තුළ හරිත විෂයන් ඇතුළත් වී තිබුණද ක්‍රමානුකූලව ස්ථාපිත වී නොමැති වීම සඳහා

විශ්ව විද්‍යාල තුළ විෂයන් සඳහා තිරසර බව ඇතුළත් කළ යුතුය.උදාහරණ ලෙස පරිසර ව්‍යාපාර/හරිත තාක්ෂණය විශ්ව විද්‍යාල තුළ විෂයන් සඳහා තිරසර බව ඇතුළත් කළ යුතුය

20. පාරිසරික ලේබල් කිරීමේදී මැදිහත් වීම අඩුය.කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයා අතර ඇති ගැටළුව වනුයේ ඇසුරුම් පද්ධතිය සහ ලේබල් කිරීම පිළිබඳ දැනුම හා ප්‍රතිපාදන නොමැති වීම. ඒ සඳහා සම්බන්ධීකරණය සඳහා බිම් මට්මේ දැනුමක් හා ධාරිතාවක් නොමැති වේ.ඒ

සම්බන්ධයෙන් පාරිසරික ලේබල් කිරීම සම්බන්ධයෙන් සහතික කිරීමේ යෝජනාවලියක් පවතී. තිරසාර බව සහතික කිරීමේ සහතික කිරීමේ හැකියාව ඇත.

21. හරිත සංකල්පය (Green) භාවිතා කරමින් පරිසරයට හානි සිදු කිරීම හා වංචනික ක්‍රියාවන් සිදු කිරීම, සිටු වන ගස් පරිසරයට උචිත නොවීම සම්බන්ධව පරිසර විද්‍යාඥයින්ගෙන් උපදෙස් ලබා ගැනීම.

22. කසළ කළමනාකරණයක් සිදු නොවීම. සෑම ආයතනයකම කසළ එක් තැනකට එකතු කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් තිබිය යුතුය. එසේ නැත්නම් නිසියාකාරව බැහැර කළ යුතුය. නිවසේ භාවිතා කරන අපද්‍රව්‍ය නැවත නැවත භාවිත කිරීමේ ක්‍රමවේදය වැදගත්ය.

10. ගැටලුව විසඳීමට දායක කර ගත හැකි ආයතන

	ගැටලුව	නිර්දේශය	දායක කර ගත හැකි ආයතනය
1	පාරිසරික දැනුම හා අධ්‍යාත්මික පරිසරය පිළිබඳ ප්‍රායෝගික දැනුම අඩුකම	පාරිසරික දැනුම, අධ්‍යාත්මික දැනුම ඇති වනසේ පාසල් විෂය මාලාවට හා සියලුම විශ්ව විද්‍යාලයන්හි හරිත සංකල්පය ඇතුළත් කිරීම./ විශ්ව විද්‍යාල චක්‍රලේඛ, වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථාන සංවර්ධනය විය යුතුය.	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය/ විශ්ව විද්‍යාල/ වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථාන
2	හරිත සංකල්පය පිළිබඳ තරුණ ප්‍රජාවගේ දැනුම අඩු බව හා ආකල්පමය දුර්වලතා	හරිත සංකල්පය පිළිබඳ තරුණයන් දැනුවත් කළ යුතුය.	මිනිස්බල හා රැකි රක්ෂා දෙපාර්තමේන්තුව (සිහින බලකාය සම්බන්ධ වී වැඩසටහන් කිරීම.)

3	<p>කසළ කළමණාකරනයක් නොමැති වීම හා කසළ ප්‍රවාහනය සඳහා විශාල වියදමක් දැරීමට සිදු වීම.</p>	<p>කසළ හරියාකාරව එක් ස්ථානයකට බැහැර කිරීම/කසළ කළමණාකරණ කුණු කුඩ තැබීම./කසළ එකතු වීම වැළැක්වීම සඳහා නිවාස මට්ටමින් ප්‍රතිචක්‍රියකරණ ක්‍රියාවලිය හඳුන්වා දීම.</p>	<p>නගර සහ/ප්‍රාදේශීය සහ/මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය./පළාත් සහ /පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය</p>
4	<p>රැකියා විප්ලවය</p>	<p>බල ශක්ති අංශය දියුණු කිරීම මඟින් සුර්ය පැනල ,සුර්ය බලය,සුළං බලය,ජල විදුලි අංශ මඟින් අපේක්ෂකයන්ට රැකියා අවස්ථාවන් බිහි කර ගැනීමේ අවස්ථාවන් බහුල වේ.</p>	<p>සියළු රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන</p>

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

- ගෝලීය පරිසර අර්බුදය -අමරසේන සඳපාල
- තිරසර සංවර්ධනය හා සන්නිවේදනය - තිසර කුමාරසේලි
- පරිසරය සුරකිමු-ගාමිණි රාජකරුණා -ඌව පළාතේ ප්‍රධාන ලේකම්
- පරිසර සම්පත් කළමනාකරණය හා තිරසාර සංවර්ධනය භූගෝල විද්‍යා ප්‍රවේශය- ඒ.එච් ධනපාල,
- මිනිසා හා පරිසරය -ආචාර්ය ඩී.එම්.සුරතිස්ස
- සිංහරජ සංරක්ෂණය - හර්ෂ ප්‍රනාන්දු,
- ශ්‍රී ලංකාවේ පරිසරය හා සංරක්ෂණ විධි - උපාලි චිරකේතොඩි,